

TUUSULAN ASUKASLEHTI

3/2023

**TILAA
UNELMILLE!**
Lue asumisesta ja
tonttitarjonnasta
s. 3

Sivu 4:
Hyrylän keskustan
kehittäminen vauhdissa

TUUSULA

Elämää Tuusulassa.

Sivu 9:
Tuusulan talous on vahvalla pohjalla

Sivu 10:
Monio on valmis! Avajaisviikon tunnelmia

Sivu 31:
Museon kokoelmat laajenevat verkkoon

Teksti: Kalle Ikkela
Kuvat: Kari Kohvakka ja Studio Lindell

Pitkäjänteisen työn tulokset näkyvät

Tämä lehti kertoo siitä suuresta muutoksesta, joka Tuusulassa on käynnissä: Hyrylän keskusta kehittyy, Tuusulan Itävyylän varteen on muodostunut merkittävä yritys- ja työpaikka-alue. Tuusulan urheilukeskukseen rakennetaan uusi monitoimihalli, lukio ja kulttuuritalo Moniossa on vietetty avajaisia, ja palveluverkon uudistaminen jatkuu muutenkin kovaa vauhtia. Tarjolla on myös sata uutta tonttia, joista osa sijaitsee Etelä-Tuusulassa ja osa Pohjois-Tuusulassa.

Investoimme, jotta Tuusula olisi jatkossakin elinvoimainen paikka asua ja yrittää. Olemme yksi Suomen elinvoimaisimmista ja muutovetovoimaisimmista kunnista. Sijainti on ehdottomia valttejamme. Nykyisten ja tulevien asukkaiden ja yrittäjien palveleminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttää meiltä myös määrätietoista työtä.

Satsaamme varhaiskasvatukseen ja koulutukseen ja pidämme huolta siitä, että esimerkiksi kulttuuritarjonta on monipuolista. Tämän lehden sivuilla kerrotaan arjen esimerkkejä työstä asukkaiden eteen: Lepolan päiväkodissa on aloittanut kotaryhmä. Koululaisten harrastustoimintaa kehitetään. Nuorisotyötä tehdään aktiivisesti läpi vuoden. Maahanmuuttajien ja esimerkiksi ikääntyneiden hyvinvoinnista pidetään huolta. Halosenniemi täyttyy nykytaiteesta. Aikuisten lukutaitohankkeessa otetaan sana haltuun.

Hyviä lukuhetkiä – ja tervetuloa jakamaan ajatuksia kuntalaisten iltoihin 28.11. Monioon ja 30.11. Jokelan koulukeskukseen! Tapahtumat alkavat klo 18.

Kalle Ikkela
Pormestari

Kalle Ikkela, pormestari
kalle.ikkela@tuusula.fi
040 314 3001

Anna Yltävä, apulaispormestari
anna.yltava@tuusula.fi
040 314 3102

Arto Lindberg, apulaispormestari
arto.lindberg@tuusula.fi
040 314 3101

SISÄLTÖ

PÄÄKIRJOITUS

2 Pitkäjänteisen työn tulokset näkyvät

KASVU JA KEHITYS

- 3 Tuusula kasvaa – ja nyt on tarjolla 100 uutta tonttia
- 4 Hyrylän keskusta kehittyy vauhdilla
- 6 Tuusulan itävyylästä yritysten kasvukäytävä
- 7 Tuusulan urheilukeskukseen rakennetaan uusi monitoimihalli
- 8 Sähköinen asiointi etenee
- 9 Tuusulan talous kestää haasteet

PALVELUVERKKO

- 10 Kurkistus ovensa avanneeseen Monioon
- 13 Tutustumisleikki Monion kanssa
- 14 Hyvät kodit hyvälle palveluille
- 15 Tuusula avaa tilojaan asukkaille ja yhteisöille

OPPIMINEN

- 16 Päiväkotiryhmä on koko päivän ulkona luonnossa
- 17 Kouluissa edistetään kansainvälisyyttä
- 17 Ystävyysmatka Sollentunaan
- 18 Koululaisten harrastustoiminta kehittyy
- 19 Aikuisten lukutaitohankkeessa otetaan sana haltuun

OSALLISUUS JA HYVINVOINTI

- 20 Tinjasta tuli 4H-yrittäjä 13-vuotiaana
- 21 Aktiivista nuorisotyötä ympäri vuoden
- 21 Mielen hyvinvoinnin palveluja nuorille
- 22 Eläviä kuvia ulkoilmassa
- 23 Vapaaehtoiseksi?
- 23 Vapaaehtoistyössä yhteinen hyvä on tärkeintä
- 24 Maahanmuuttajatyötä tehdään yhdessä
- 25 Ikääntyneiden hyvinvointia edistetään monin tavoin

KEUSOTE

- 26 Keusoten lähineuvontapiste helpottaa asiointia Hyrylässä
- 26 Sote-palveluiden saavutettavuus vieraskielisille paranee

POHJOIS-TUUSULA

- 27 Jokelassa ensi vuosi on pelkkää juhlaa!

KESTÄVÄ KEHITYS

- 28 Kauneutta ja käytännöllisyyttä
- 29 Tuusulassa ennallistetaan luonnonsuojelualueita
- 29 Polta puuta fiksusti
- 30 Pop up -ravintola tutustuttaa vastuullisuuteen

KULTTUURI

- 31 Tutustu Tuusulan historiaan Finnassa
- 32 Martta Wendelinin juhlaa vuonna 2023
- 33 Halosenniemi täyttyy nykytaiteesta
- 34 Tuusulan taiteiden yö oli kulttuurin juhlaa parhaimmillaan

TAPAHTUMAKALENTERI

- 36-39 Lähiaikojen tapahtumia Tuusulassa

AJANKOHTAISTA

- 40 Tuusula hakee vuoden hyvinvoinnin edistäjää jo viidettä kertaa
- 40 Asiakaspalvelu TuusInfo
- 40 TuusInfole hyvä palautetta asiakaskyselyssä

TUUSULA

Tuusulan asukaslehti 3/2023

Päätoimittajat:

Paula Miettinen,
paula.miettinen@tuusula.fi, 040 314 2004
Pia Visti-Korhonen,
pia.visti-korhonen@tuusula.fi, 040 314 2011
Timo Nurmi,
timo.nurmi@tuusula.fi, 040 314 2003
Tarja Kärkkäinen
tarja.m.karkkainen@tuusula.fi, 040 314 3461

Taitto: Grapica Oy

Paino: PunaMusta

Jakelu: SSM/Jakelujuniorit

Painos: 18 000 (julkinen tiedote)

Kannen kuva: Tuusulanjärven vedet tanssivat 29.9.–1.10.2023.
Ohoi Creative/Kalle Särkkä

Seuraava lehti ilmestyy keväällä 2024.

**100 UUTTA
TONTTIA.**

**100 UUTTA
UNELMAA.**

**Nyt uusia tontteja
Häriskivessä ja
Jokelassa.**

tuusula.fi/koti

Teksti: Paula Miettinen
Kuva: Ohoi Creative/Kalle Särkkä

Tuusula kasvaa - ja nyt on tarjolla 100 uutta tonttia

Marraskuussa tulee hakuun peräti 100 uutta tonttia Tuusulasta. Miksi Tuusula vetää muuttajia ja mikä näissä tonteissa kiinnostaa?

- Lokakuussa julkaistussa WSP Finlandin Alueiden tutkimuksessa 2023 Tuusulan kunta pysyi kärkisi-joilla: olimme tänä vuonna neljäs. Tutkimus kertoo, että muuttoliike suuntautuu suuriin kaupunkiin ja aivan niiden liepeille. Ihmiset hakeutuvat työ- ja kulttuurimahdollisuuksien ääreen etenkin pääkaupunkiseudulle. Tuusulan sijainti Helsingin lähellä on ihanteellinen. Olemme yksi Suomen muuttoveto-voimaisimmista kunnista. Kuntien välisessä nettomuutossa olemme sijalla kuusi, kun tarkastellaan ajanjaksoa syyskuun 2022 ja elokuun 2023 välillä, Tuusulan pormestari **Kalle Ikkela** kertoo.

100 uutta tonttia, 100 uutta unelmaa

Marraskuun alussa Tuusulasta tuli hakuun 100 uutta tonttia. Tonteista 54 sijaitsee Etelä-Tuusulan Häriskivessä, 46 Pohjois-Tuusulan Jokelassa.

- Sijainnin ohella pystymme houkuttelemaan mahdollisuudella tehdä unelmista totta: Tuusulassa on turvalliset ja viihtyisät puitteet elämälle, luontoa sekä esimerkiksi liikunnasta ja kulttuurista nauttimisen paikkoja riittää. Satsaamme voimakkaasti varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Uudistamme palveluverkkoamme mittavin investoinnein. Kolmesta kuntakeskuksestämme ja niiden läheltä löytyy monenlaisia asumisen vaihtoehtoja, pormestari sanoo.

- Tuusulassa tontit ovat myös ulottuvilla hintansa puolesta. Meillä saa samalla rahalla enemmän tilaa elää kuin pääkaupungissa. Ei siis ihme, että moni valitsee Tuusulan asuinpaikakseen, Ikkela jatkaa.

Häriskivestä puolesta tunnissa Helsinkiin

Häriskiven uudelta pientaloalueelta ajaa Kehä III:lle alle vartissa ja Helsingin keskustaan reilussa puolesta tunnissa. Hyrylän keskusta on kahden kilometrin päässä, ja matka sinne onnistuu myös kevyen liikenteen väyliä pitkin.

- Läheltä löytyy kouluja ja päiväkotia, ja Hyrylässä sijaitsevat jo julkisuudessa paistatelleet lukio ja kulttuuritalo Monio sekä päiväkotia Martta Wendelin. Tuusulan urheilukeskus, jota kehitämme määrätietoisesti, tarjoaa huikat harrastusmahdollisuudet, ja uimapaikkojakin on kaksi alle kolmen kilometrin säteellä. Alueella on kaikki edellytykset houkutellessa tontinostajia, pormestari arvioi.

Jokelan Peltokaaresta alle kilometri juna-asemalle

Peltokaaren tontit sijaitsevat alle kilometrin päässä Jokelan juna-asemasta. Helsinkiin pääsee junalla alle 40 minuutissa ja Järvenpäähän ja Hyvinkäälle alle 10 minuutissa.

- Jokelalla on niin ikään erinomaiset edellytykset saada ihmiset tonttikaupoille. Alue on hyvä lapsiperheille. Ympäristö on turvallinen, kaikki tarvittavat palvelut ovat lähellä ja tilaa riittää. Laduilla ja luontopoluilla ei ole ruuhkaa, ja harrastaa voi myös esimerkiksi hyvin hoidetuilla liikunta- paikoilla, pormestari pohtii. ●

Peltokaaresta tonttien hinnat alkaen 31 950 €!

Häriskivessä tonttien hinnat alkaen 60 350 €!

Häriskiven pientaloalueelta on haettava 54 uutta tonttia. Tonttien pinta-ala on 567-1 115 m², ja rakennusoikeutta on 142-279 k-m².

Tonttien myyntihinnat ovat pinta-alasta riippuen 60 350-118 575 € ja vuosivuokrat 3 018-5 929 €. Alueen kunnallistekniikkaa rakennetaan parhaillaan.

Jokelan Peltokaaren alueelta on haettava 46 tonttia. Tontit ovat pinta-alaltaan 712-1 114 m², ja rakennusoikeutta on 142-223 k-m². Tonttien myyntihinnat ovat pinta-alasta riippuen 31 950-50 175 € ja vuosivuokrat 1 598-2 509 €.

Myös Peltokaaresta rakennetaan parhaillaan alueen kunnallistekniikkaa.

Ensisijaisesti tontit myydään, mutta myös vuokraus on mahdollista.

Lisätietoja tonteista löytyy osoitteesta tuusula.fi/koti

Teksti: Asko Honkanen, Riikka Uusikulku, Jyri Olkkonen ja Katja Elo
Kuvat: Tuusulan kunta, HIMLA arkkitehdit, Arkkitehtuuritoimisto B&M Oy, MUUAN Oy ja Tuomas Hämäläinen

Hyrylän keskusta kehittyy vauhdilla

Hyrylän keskustaa kehitetään lähitu-levaisuudessa merkittävästi. Palvelu-
tarjontaa lisätään, ja alueesta tehdään
miellyttävämpi asua ja käyttää.

Päivittäisten asioiden hoitaminen tehostuu, kun kaupan keskusliikkeet hankkivat nykyistä suurempia liiketiloja. Hyrylän keskustaan suunniteltuun palvelukeskukseen on tulossa Prisma, muutama erillinen pienempi liiketila sekä uusi kunnantalo. Lisäksi Kesko ja Tuusulan kunta ovat sopineet kaavamuutoksen käynnistämistä Hyrrän korttelissa supermarketin laajentamiseksi.

Palvelukeskuksen rakentaminen käynnistyy arviolta vuoden 2024 alussa, kun kaavapäätöksestä jätetty valitus on käsitelty Helsingin hallinto-oikeudessa. Paikalla sijainnut vanha ostoskeskus on purettu, ja parhaillaan tehdään uudisrakennuksen vaatimia valmistelevia töitä. K-Supermarket Hyrrän laajennuksen rakentaminen saattaa alkaa jo ensi vuonna, kun asemakaavan muutos on tullut voimaan.

Palvelukeskuksen ja Hyrrän välissä on kolmas suuri liikerakennus, joka on ollut tyhjillään jo vuosia. Kiinteistön omistaja on kertonut hakeneensa uusia liikkeenharjoittajia tiloihin. Oletettavasti ovet uusiin liikkeisiin avautuvat viimeistään palvelukeskuksen rakentamisen ja Hyrrän laajentamisen aikoihin.

Kunnan palveluita palvelukeskuksesta

Palvelukeskuksen kirjaston puoleiseen päähän yläkerroksiin sijoittuu uusi kunnantalo, jonka avajaisia päästään juhlimaan arviolta vuoden 2026

alussa. Tuolloin kunnantalosta löytyy muun muassa TuusInfo-asiakaspalvelu, rakentamisen ja ympäristönsuojeluviranomaisen lupapalvelut, kunnan asunto-, edunvalvonta-, työllisyys-, maahanmuuttoa ohjaamopalvelut, lasten ja nuorten tila sekä kaikkien kuntalaisten käyttöön tarkoitettu kokouskeskus. Kuntalaisille tarjottavien palveluiden ja tilojen ohella rakennuksessa työskentelee noin 250 kunnan työntekijää.

Paljon uusia oppimisen tiloja

Lukio ja kulttuuritalo Moniossa toimivat Tuusulan lukio, Tuusulan Opisto, Tuusulan kuvataidekoulu, Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto ja Tuusulan kunnan kulttuuripalvelut. Juuri avatut Monion modernit tilat tarjoavat kaikenikäisille kuntalaisille mahdollisuuden uuden oppimiseen ja monipuolisten kulttuurielämyksen kokemiseen.

Rykmentinpuiston kampus tarjoaa lapsille modernin, terveellisen ja turvallisen ympäristön oppimiselle päiväkodista yhdeksänteen luokka-asteeseen saakka. Kampuksella mahdollistuvat kasvun ja oppimisen lisäksi kaiken ikäisten kuntalaisten monipuoliset harrastusmahdollisuudet käsitöistä liikuntaan ja kuvataiteeseen. Kampukselta on kätevä lähiyhteys urheilukeskuksen palveluihin.

Rykmentinpuiston ympäristöön sijoittuvassa ”lasten kaupungissa” on monipuolinen piha-alue, joka toimii niin oppimisympäristönä kuin vapaa-ajanvieton ja rentoutumisen paikkana koko seudun väelle. Sisätiloissa muuntautuvat kasvun ja oppimisen ympäristöt tarjoavat mahdollisuuksia muun muassa yhteisopettajuudelle ja monen ko-koisille ryhmille sopivaan toimintaan. Tilojen sijoittelu mahdollistaa yhteisessä käytössä olevien tilojen sekä päiväkotija kouluryhmien käytössä

olevien tilojen joustavan käytön tilanteen mukaan. Kampus avaa ovensa syyslukukaudeksi elokuussa 2025.

Uusi hyvinvointikeskus uimahallin naapuriin

Keusotessa valmistellaan palvelujen verkostosuunnitelmaa vuosille 2023–2030. Tämänhetkisen luonnoksen mukaan Hyrylään sijoittuu hyvinvointikeskus. Hyvinvointikeskukseen on tavoitteena sijoittaa monialaista ja monitoimijasta toimintaa julkisten palvelujen lisäksi, palvelutuottajat voivat olla myös yksityisiä sekä yleishyödyllisiä toimijoita. Hyvinvointikeskus korvaisi mm. nykyisen Hyrylän sosiaali- ja terveysaseman tilat.

Lisää asuntoja palvelujen äärelle

Uuden hyvinvointikeskuksen myötä oleva nykyinen sosiaali- ja terveysasema voidaan purkaa, ja mainiolla sijainnilla olevalle alueelle voidaan rakentaa uusia asuntoja. Tämän Esikunnanpolun korttelin suunnittelu on jo käynnistynyt, ja ensimmäiset versiot suunnitelmista ovat valmistuneet.

Esikunnanpolun hankkeen ohella suunnitellaan purettuun kunnantalon ja lähialueen eli Koskensillantien korttelien maankäyttöä. Ensimmäisissä suunnitelmissa kummallekin alueelle on esitetty asuinkerrostalojen kortteleita, joihin on suunniteltu yhteensä noin 700 asuntoa 5–8-kerroksisiin asuinkerrostaloihin.

Samalla on tutkittu vaihtoehtoja pääkirjaston sijoittamiselle näihin kortteleihin siltä varalta, että peruskorjauksen sijaan kirjastolle päätetään toteuttaa lähitulevaisuudessa uudet tilat. Pääkirjasto voitaisiin sijoittaa myös hyvinvointikeskuksen yhteyteen.

Alustava luonnos hyvinvointikeskuksesta.

Havainnekuva Rykmentipuiston ikäystävällisestä asuinkorttelista.

Ikäystävällisen asuinkorttelin kehittäminen

Tuusulan keskusta on valmistunut suunnitelma ikäystävällisestä asuinkorttelista. Tavoitteena on rakentaa Rykmentipuistoon kortteli, joka tarjoaa ikääntyneille sopivia asuntoja. Asuinympäristö on esteetön, ja se aktivoi asukkaita ulkoilemaan ja liikumaan. Kortteliin on suunniteltu yhteistiloja ja piha-alueita, joissa on mahdollisuus tavata muita asukkaita ja osallistua harrastustoimintaan. Korttelin asukkaiden lisäksi palveluita käyttävät niin lähiympäristön asukkaat kuin kyläilijätkin.

Ikäystävällisessä asuinkorttelissa kiinnitetään huomiota esteettömiin, helposti löydettäviin ja hyvin opastettuihin reitteihin. Talot erottuvat toisistaan esimerkiksi väreillä, ja oma rappu on helposti tunnistettavissa. Korttelipiha on jaoteltu kolmeen piha-alueeseen: yhdessä oleskeluun ja tapahtumiin keskittyvään palvelupihaan, liikkumista ja puuhastelua tarjoavaan aktiivipihaan ja luontoelämyksiä tuottavaan viherpihaan. Lisäksi korttelissa on monipuolisia yhteistiloja, kuten yhteisölohuone, yhteiskeittiö, saunan takahuone, monitoimitila, verstaas ja vierashuone.

Aukiot ja elävä keskusta

Hyrylään on tavoitteena laatia suunnitelma, jossa aluetta kehitetään jalankulun ja pyöräilyn ehdoilla. Keskustasta halutaan alue, jossa on mukavaa oleskella ja viettää aikaa. Esikunnanpuisto, kevyen liikenteen reitit sekä aukiot suunnitellaan tulevassa maisema-arkkitehtuurikilpailussa siten, että niiden viereen voidaan sijoittaa palvelut, tärkeimmät Hyrylän maamerkit ja taidetta.

Jokipuiston merkitys keskustan tuntumassa on tunnistettu, ja sen kehittämisen potentiaalia on tarkasteltu Hyrylän keskustan yleissuunnitelmassa. Vuonna 2024 järjestettävässä maisema-arkkitehtuurikilpailussa alueen käytön ideointi jatkuu.

Lisää pysäköintipaikkoja keskustaan

Keskustan lisärakentaminen edellyttää parannuksia katuverkkoon ja uusia pysäköintipaikkoja. Kortteleiden suunnittelun yhteydessä selvitetään katujen muutostarpeet ja varmistetaan riittävän hyvä liikenteellinen toimivuus. Pysäköintipaikkoja toteutetaan liiketilöiden rakentamisen yhteydessä merkittäviä määriä.

Asuntojen edellyttämät pysäköintipaikat sijoitetaan pääosin asuinkerrostalojen tonteille piha-kansien alle. Osa keskustassa tarvittavista autopaikoista toteutetaan Hyrylätien ja Koskensillantien kulmaan suunniteltuun pysäköintitaloon ja osa uuden hyvinvointikeskuksen kortteliin suunniteltavaan pysäköintitaloon.

Tilapäisjärjestelyjä rakennusaikana

Keskustaa rakennettaessa joudutaan turvautumaan tilapäisjärjestelyihin liikenteen ja pysäköinnin osalta. Juuri nyt toteutetaan puretun kunnantalon tontille Suutarintien varteen rakennettavien asuinkerrostalojen tilapäisiä pysäköintipaikkoja ja tilapäistä linja-autoasemaa. Ennen kun uusi linja-autoasema valmistuu uimahallin viereen Rykmentin puistotielle, entisen kunnantalon aluetta käytetään myös linja-autoliikenteen tarpeisiin. Kaikki rakennushankkeet toteutetaan niin, että asukkailla ja asioijilla aiheutuu mahdollisimman vähän häiriötä. ●

Tuusulan itäväylästä yritysten kasvukäytävä

Tuusulan itäväylä nostaa profiiliaan osana kunnan elinkeinoelämän tulevaisuutta. Väylän varteen on vuosina 2020-2022 kaavoitettu noin 75 hehtaaria työpaikkatontteja, joista suurin osa sijoittuu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueille ja loput liike- tai toimitilakortteleihin.

Viime vuosina on saatu paljon hyviä uutisia tuusulalaisista tai kuntaan muuttavista yrityksistä, jotka asettuvat Sulan ja Rykmentinportin alueille. Uusia suuria yrityksiä alueilla ovat muun muassa Makita, Alfaroc, Mapei ja Saka. Tuusulan itäväylän ympäristö onkin yhä merkittävämpi työpaikka-alue.

Tuusulan itäväylän varteen on viime vuosina kaavoitettu noin 75 hehtaaria työpaikkatontteja, joista suurin osa sijoittuu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueille ja loput liike- tai toimitilakortteleihin. Alue koostuu yhteensä neljästä asemakaavasta: Sulan työpaikka-alue I, II ja III sekä Rykmentinpuiston yritysalue Rykmentinportti. Tämä lähes yhtenäinen alue rajautuu lännessä Korvenrannantiehen, jatkuu lähes Kulloontielle saakka ja ulottuu Tuusulan itäväylän itäpuolelle.

Alueita kehitetään yrityksille

Kaava-alueiden vieressä on osittain jo rakennettua ympäristöä, mikä helpottaa kunnallistekniikan

toteuttamista ja nopeuttaa toimitilarakentamisen käynnistämistä. Tuusula investoi merkittävästi esimerkiksi uusiin katuihin sekä vesi- ja viemäriverkostoon, jotta toimintaansa laajentaville tai sijaintiaan muuttaville yrityksille taattaisiin parhaat mahdolliset toimintaedellytykset.

Rykmentinportin länsipuolen ja Sulan työpaikka-alue I:n kunnallistekniikan rakentaminen on nyt valmistunut, mutta uudet urakat ovat jo käynnissä Sulassa. Lisäksi meneillään on Tuusulan itäväylän aluevaraussuunnitelman laatiminen. Siinä suunnitellaan itäväylälle tulevia uusia liittymäratkaisuja, jotka mahdollistaisivat isot yksityiset investoinnit ja työpaikat myös itäväylän itäpuolelle.

Alueen kehitys ei pysähdy tähän. Uuden asemakaavan laatiminen on parhaillaan käynnissä Rykmentinportti I:ssä, joka sijoittuu Tuusulan itäväylän ja Keravan rajan väliin. Tämä asemakaava lisää tonttitarjontaa jopa 20 hehtaaria, jotta tilaa löytyisi tulevaisuudessa jopa yksittäisille jätti-investoinneille.

Yritystoiminta tuottaa monin tavoin

Kaavoitetusta tonttimaasta yli puolet sijaitsee Tuusulan kunnan omistamalla maalla, mikä tarkoittaa maanmyyntituloina kymmeniä miljoonia euroja. Jos mukaan lasketaan Rykmentinportti I:n alue, potentiaaliset myyntitulot voisivat lähes kaksinkertaistua. Tulot ovat tärkeä osa kunnan kokonaistaloudessa, ja niillä katetaan muun muassa alueen

Business as Tuusula

tarvitseman kunnallistekniikan rakentamisen kustannuksia.

Tontin hinta on tyypillisesti kuitenkin vain pieni osa teollisuus- tai varastohankkeen kustannuksista, joten investointien ja työpaikkojen tuoman taloudellisten vaikutusten mittakaavaa voi vain arvailla. Kun otetaan huomioon myös yksityisten maanomistajien alueelle tulevien vuosien varrella rakentuvat hankkeet, vaikutukset kasvavat entisestään. Lyhyestä mitastaan huolimatta Tuusulan itäväylästä voidaankin alkaa jo puhua yritysten merkittävänä kasvukäytävänä. ●

”

Tulot ovat tärkeä osa kunnan kokonaistaloudessa.

”

Tuusulan urheilukeskukseen rakennetaan uusi monitoimihalli

Tuusulan urheilukeskuksesta rakennetaan yhtä Helsingin seudun monipuolisimmista harrastamisen ja valmennustoiminnan ympäristöistä. Uuden monitoimihallin rakentaminen alkaa vielä tämän vuoden aikana.

Tuusulan kunta on satsannut viime vuosina Tuusulan urheilukeskuksen ympäristöön ja toimivuuteen sekä liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen. Kunta on uudistanut alueen ulkoilureittejä ja rakentanut pysäköintialueita. Syksyllä 2022 salibandyhallin viereen nousi mailapelihalli ja voimisteluhalli.

Nyt Tuusulan kunnan tytäryhtiö Tuusulan Urheilukeskus Oy rakennuttaa monitoimihallin toisen vaiheen, johon tulee yli 12 000 m² tiloja useille lajeille. Uusi monitoimihalli on tarkoitettu ottaa käyttöön vuoden 2025 alusta. Tuusulan Urheilukeskus Oy allekirjoitti rakentamisesta urakkasopimuksen Tekova Oy:n kanssa 24.8.2023.

– Tämä monitoimihallin toinen vaihe yli kaksinkertaistaa Urheilukeskuksen liikuntatilat. Tällä hetkellä käytössämme on 10 000 m². Rakennus on suurin yksittäinen investointimme, kertoo Tuusulan Urheilukeskus Oy:n toimitusjohtaja **Ilpo Kilpeläinen**.

Halliin sijoitetaan täysimittainen sisäjalkapallokenttä, pallopelien pelaamiseen ja koululiikuntaan soveltuva monitoimiliikuntasali, 400 m²:n kuntosali ja kaksi muuta sisäliikuntatilaa. Monitoimihallin aulaan tulee vastaanotto- ja kahvila-tilat. Lisäksi saman katon alta löytyy neuvottelusekä toimistotiloja henkilöstölle ja asiakaspalvelun tarpeisiin.

Monitoimihalli palvelee monia käyttäjäryhmiä

– Monitoimihallin rakentamisen yhteydessä kunnan on määrä toteuttaa vaiheittain kolmas pysäköintialue urheilukeskuksen käyttäjien tarpeita varten, uusi lähiliikunta-alue ja Urkka-aukio. Aukio toivottaa kuntalaiset tervetulleiksi, ja monitoimihalli muodostaa uuden asiakaspalvelun keskittymän, sanoo kunnan vapaa-aikapalveluiden päällikkö **Risto Kanerva**.

Tuusulan kunta, Tuusulan Urheilukeskus Oy ja monet muut toimijat tarjoavat jo nyt mahdollisuuden monipuoliseen liikuntaan Tuusulan urheilukeskuksessa. Urkassa pääsee esimerkiksi pelaamaan jalkapalloa, jääkiekkoa, frisbeegolfia, tennistä ja monia muita mailapelejä.

Tarjolla on myös muun muassa yleisurheilu- kenttä, lähiliikunta-alue, kuntoportaat, skeittiparkki, ulkoilureittejä ja talvisin hiihtolatuja. Elokuussa 2022 valmistui BMX-rata, joka soveltuu kansainvälisen tason kilpailuihin ja lapsille sekä koulupyöräilyyn.

– Tuusulan Urheilukeskus tuottaa liikuntapalveluita koulujen, päivähoiton, yhteisöjen ja aivan kaikkien asukkaiden käyttöön. Urheilukeskuksella on myös seutukunnallista merkitystä liikkumisen ja vapaa-ajan palveluiden tuottajana, toteaa Risto Kanerva.

Urkkan kehittäminen jatkuu edelleen

– Tuusulan kunta on kehittänyt urheilukeskusta 1980-luvulta asti. Urkassa vierailee vuosittain yli 600 000 kävijää. Vuonna 2016 kunta päätti alueen asemakaavan päivittämisestä kärkihankkeena, ja samalla päivitettiin yhdessä kuntalaisten ja Urkan käyttäjien kanssa alueen yleissuunnitelma. Paljon on tehty ja työtä on edessäkin vielä runsaasti.

Monitoimihallin rakentaminen liittyy lisäksi Tuusulan kunnan palveluverkon kehittämiseen. Syksyllä 2023 valmistuneen lukio ja kulttuuritalo Monion sekä Rykmentinpuiston kampuksen liikuntasalien koko mitoitettiin urheilukeskuksen liikuntahallin suunnitelman pohjalta. ●

Tuusulan Urheilukeskus Oy on Tuusulan kunnan tytäryhtiö.

Monitoimihallihankkeen urakkahinta on noin 12 miljoonaa euroa. Kokonaiskustannusarvio lisähankintoineen on noin 14 miljoonaa euroa.

Monitoimihallin rakentaminen rahoitetaan pääosin lainarahalla. Lisäksi halliyhtiön rahoituspohjaa tukevat 1,5 miljoonan euron oman pääoman ehtoinen rahoitus sekä hankkeelle myönnetty 0,75 miljoonan euron avustus OKM:ltä.

Monitoimihallin rakentaa Tekova Oy. Uusi halli tullaan tuntemaan nimellä Tuusulan monitoimihalli, Tekova-areena.

Lue lisää:
tuusulanurheilukeskus.fi ja
tuusula.fi/urkka

Sähköinen asiointi etenee

Vuoden vaihteessa Tuusulan kunnassa julkaistaan uusi digitaalisten palveluiden alusta, jonka kautta kuntalaisten ja muiden kunnan kanssa asioivien on jatkossa helppo hoitaa asiansa sähköisesti.

Alusta julkaistaan aluksi vain rajattuun käyttöön, mutta digitaalisten palveluiden tarjontaa kehitetään kuntalaisten tarpeiden mukaisesti. Kunnan palvelualikoiman digitalisoituminen mahdollistaa palveluiden tarjoamisen ajasta ja paikasta riippumatta.

Digitalisaatio on yksi yhteisen kuntastrategian mahdollistavista keinoista. Digitaalisten palveluiden kehittäminen on tiiviisti sidoksissa strategiaa tukevaan digitalisaatio-ohjelmaan. Tavoitteena on tehdä kunnan palveluista entistä sujuvampia ja läpinäkyviä uusien työvälineiden ja palvelumuotojen kautta.

Ketterästi kohti monipuolisia digitaalisia palveluita

Digipalveluiden alustan ensimmäiseksi käyttökohdeeksi on suunniteltu avustushakua. Tälläkin hetkellä kuntalaisten hyväksi tehtävään toimintaan tarkoitettuja avustuksia on voinut hakea sähköisesti, mutta kuntalaisilta saadun palautteen perusteella sähköisessä palvelussa on ollut paljon kehitettävää.

Samalla kun avustushakuun liittyviä käytäntöjä muutetaan, on hyvä hetki ottaa käyttöön myös uusi sähköisen asioinnin ratkaisu. Palvelun kehittämisessä on kuultu avustusten hakijoiden toiveita, jotka ovat ohjanneet kehittämistä alusta lähtien. Hakijat ovat jo päässeet testaamaan palvelun ensimmäistä versiota.

Ketterän kehittämisen periaatteiden mukaisesti alustan kehittämisessä priorisoidaan kulloinkin

eniten lisäarvoa tuottavia käyttökohteita. Palvelua kehitetään näillä periaatteilla vaiheittain kohti laajempaa digitaalisten palveluiden kokonaisuutta. Järjestelmä tukeutuu moderneihin teknologioihin, jotta ratkaisu taipuu myös tulevaisuuden tarpeisiin.

Yhteinen visio ohjaa kehittämistä

Digitaalisten palveluiden alustaa kehitetään yhteisen vision varassa. Kuntalaisille ja muille kunnan kanssa asioiville alustan kehittämisen on tarkoitus konkretisoida sujuvina, nopeina ja vuorovaikutteisina digitaalisina palveluina osana kunnan palveluverkkoa. Järjestelmän helppokäyttöisyydellä pyritään tukemaan myös kunnan työntekijöiden arkea ja mahdollistamaan samalla rutiinityön automatisointia.

Vahva tunnistautuminen mahdollistaa asiointihistorian tallentamisen, joten voit palata aiempiin asioihisi ja vaivattomasti täydentää tai päivittää palvelupyynnöt. Tiedät aina missä mennään ja pääset kiinni keskeneräisiin asioihin. Tulevaisuudessa alusta tarjoaa mahdollisuuden asiointiin myös valtuutettuna esimerkiksi yhdistyksen puolesta avustusta hakiessa – vaikka edustajat vaihtuisivat, yhdistyksen asiointihistoria pysyy tallessa.

Kunnan yhteisten IT-periaatteiden mukaisesti ensiarvoisen tärkeää on varmistaa myös asioinnin turvallisuus ja tietosuojan toteutuminen. Keskitämällä digitaalisia palveluita samalle alustalle

voidaan myös käytön turvallisuuteen kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Digitaalisia palveluita kehitetään yhdessä

Turvallisuuden varmistamisen lisäksi kunnan uudistuneet IT-periaatteet ohjaavat myös yhteiskehittämiseen. Olemme sitoutuneita kehittämään digitaalista palvelualustaa yhdessä kuntalaisten ja muiden sidosryhmien kanssa, jotta varmistamme digitaalisille palveluille asetetun vision toteutumisen. Tämä sitoutuminen on näkynyt alustan ensimmäisistä kehitysaskelista lähtien.

Erilaiset tilaisuudet ja tapahtumat tarjoavat tulevaisuudessa mahdollisuuden keskustella, antaa palautetta ja vaikuttaa siihen, miten järjestelmän toiminnallisuuksia tullaan parantamaan ja millaisia uusia palveluita sen piiriin tuodaan. Kuntalaiset ovat keskeisessä asemassa järjestelmän kehittämisessä, ja toivotamme kaikki tervetulleiksi mukaan rakentamaan yhteistä tulevaisuutta parempien digitaalisten palveluiden parissa. ●

Toivotamme kaikki tervetulleiksi mukaan rakentamaan yhteistä tulevaisuutta.

VISIO

Kuntalaisten ja yritysten on helppoa saada tietoa palveluista ja asioista sähköisesti ajasta ja paikasta riippumatta.

Sähköisellä asioinnilla on keskeinen rooli osana kunnan palveluverkkoa.

Rutiinityötä automatisoimalla on vapautettu resursseja työn uudelleen ohjaamiseen.

Asiointi on nopeaa ja vuorovaikutteista.

Digitaaliset työvälineet helpottavat työn tekemistä ja arvon tuottamista kaikille sidosryhmille.

Tuusulan talous kestää haasteet

Tuusulan talous kestää toimintaympäristön haasteet, ja tavoitteena on pysyvä tasapaino. Pormestarin talousarvioehdotuksen mukaan vuodesta 2024 on tulossa lievästi ylijäämäinen.

Epävarmasta taloustilanteesta huolimatta Tuusulan talous on vahvalla pohjalla, ja kunta investoi strategiansa mukaisesti kasvuun. Väkiluku jatkaa nousuaan, ja tonttien kysynnän odotetaan pysyvän hyvällä tasolla. Kunta jatkaa historiallisen suuria investointeja uusiin kouluihin ja päiväkoteihin sekä asuin- ja työpaikka-alueiden infraan.

– Rakennusten ohella panostamme laatuun lisäämällä varhaiskasvatuksen ja opetuksen resursseja. Lisää resursseja tarvitaan myös siksi, että varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa, pormestari **Kalle Ikkela** sanoo.

Tuusulan vuoden 2024 taloutta tukevat muutovoitot, hyvällä tasolla säilyvä asunto- ja työpaikkarakentaminen sekä ansiotulojen suotuisa kehitys. Tuusula on Suomen muuttovetovoimaisimpia kuntia ja sijoittui kuudenneksi kuntien välisessä nettomuutossa (syyskuu 2022–elokuu 2023).

Kuntaan muutetaan erityisesti Vantaalta, Helsingistä ja Espoosta, ja muuttajat ovat etenkin 25–44-vuotiaita ja lapsia. Vuonna 2022 väkiluku rikkoi 40 000 asukkaan rajan, ja ennusteiden mukaan 41 000 asukkaan raja saavutetaan vuoden 2023 lopussa.

Tavoitteena ylijäämäinen tulos

Vuoden 2024 toimintakatteeseen on budjetoitu vuoden 2023 talousarvioon nähden 8,54 %:n kasvu (kasvu 2023 ennusteeseen 5,1 %). Ulkoisten toimintamenojen kasvuksi vuoden 2023 ennusteeseen nähden on budjetoitu 5,2 %:n kasvu. Henkilöstön määrä kasvaa varhaiskasvatuksessa lapsimäärän nopean kasvun vuoksi. Vuoden 2024 talousarvion vuosikate on 22,7 miljoonaa euroa (M€), ja tilikausi päättyy 0,5 M€:n ylijäämäväliseen tulokseen.

Kunnanvaltuustolle ehdotetaan määrättäväksi Tuusulan vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 7,10 % nykyisen 7,11 %:n sijaan. Kunnallisverokertymään vaikuttavat yleisen talous- ja työllisyyskehityksen ohella keskimääräistä nopeampi väestön-

kasvu ja väestönrakenteen muutos. Vuonna 2024 kunnalle ennustetaan kertyvän verotuloja yhteensä 104,2 M€, ja kunnan vuoden 2024 valtionosuuksien arvioidaan olevan 28,8 M€.

Sodat Ukrainassa ja Lähi-idässä, energiamarkkinoiden epävakaus, voimakas inflaatio ja kohonnut korkotaso lisäävät kunnan talouteen liittyviä riskejä vuonna 2024. Lisäksi lapsimäärän kasvu erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten osalta vaikuttaa henkilöstöä ja kustannuksia lisäävästi.

Merkittävin toimintamenojen lisäys tapahtuu henkilöstökuluissa; palkankorotusten lisäykseksi arvioidaan 3,4 M€ ja henkilöstömäärän kasvun vaikutusten arvioidaan olevan noin 4 M€. Henkilöstömäärää kasvattaa erityisesti lapsimäärän nopea kasvu varhaiskasvatuksessa. Kevään 2023 palkkatarkistuksella arvioidaan olevan henkilöstön palkkoja 3,55 %:lla korottava vaikutus vuodelle 2024.

Tulevana vuonna kunnan toiminnoissa edistetään laajasti toiminnan tuottavuutta ja sujuvuutta. Tavoitteena on toiminnan tehostamisen ja käyttötaloussäästöjen ohella rakentaa entistä asiakaslähtöisempiä ja sujuvampia palveluprosesseja.

Investoinnit tukevat menestystä

Investoinnit pysyvät vuonna 2024 korkealla tasolla ja ovat yhteensä 79,5 M€ (vesihuoltoliikelaitos mukaan lukien 87,9 M€). Rakennuksiin investoidaan 48,2 M€, kunnallistekniikkaan (tiet, liikenneväylät, puistot yms.) 20,8 M€ sekä vesija viemäriverkostoon noin 8,4 M€. Investoinnit painottuvat palvelurakenteen uudistamiseen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen sekä kunnan elin- ja vetovoiman kasvattamiseen.

– Tuusulanjärven kampus valmistuu vuoden 2024 syyskuksi, Riihikallion sekä Rykmentinpuiston monitoimikampukset elokuussa 2025. Peltokaaren päiväkotitoiminta aloittaa toimintansa jo elokuussa 2024. Urheilukeskuksen monitoimihallin raken-

Tuusulan 2024 talousarvioehdotuksen tunnuslukuja:

(kunta ja vesihuoltoliikelaitos yhteensä)

Veroprosentti 7,10 %

Verorahoitus 104,2 M€

Käyttöomaisuusinvestoinnit 87,9 M€

Vuosikate 22,7 M€

Lainat 262 M€

Lainat/asukas 6 350 €

taminen alkaa loppuvuodesta 2023, pormestari Ikkela luettelee.

Vuoden 2024 investoinneista katetaan tulorahoituksella noin kolmannes. Lainamäärä kasvaa ja on vuoden 2024 loppuun mennessä 262 M€. Tavoitteena on kääntää taloussuunnitelmakauden loppupuolella lainamäärä laskuun. Lainamäärän kasvua hillitään erityisesti vahvistamalla kunnan elinvoimaa ja verotulopohjaa. Lisäksi kunta priorisoi investointeja ja niiden ajoitusta talousympäristön ennakoitua muutokset huomioiden. Pääomia vapautetaan myymällä tarpeettomaksi jääneitä tai vajaakäytössä olevia kiinteistöjä.

Kunnanvaltuusto päättää ensi vuoden veroprosenteista 13.11. ja talousarviosta 11.12. ●

Talousarvioesitys on kunnan verkkosivuilla osoitteessa tuusula.fi/talousarvio

Teksti: Pia Visti-Korhonen ja Katri Luostari
Kuvat: Timo Nurmi ja Ohoi Creative/Kalle Särkkä

Kurkistus ovensa avanneeseen Monioon

Hyrylän keskustaan keskeiselle paikalle on noussut lukio ja kulttuuritalo Monio. Elokuussa ovensa avanneen Monion mahdollisuudet on otettu ilolla vastaan sekä vakioikäyttäjien että tapahtumiin osallistuneiden asukkaiden puolella. Monion avajaisviikkoa vietettiin lokakuun lopulla monenlaisen ohjelman merkeissä.

Lukion rehtori Seppo Kärpänen on ollut tiiviisti Monion mukana rakennuksen suunnittelusta alkaen. Nyt on aihetta hymyyn.

Hirsiseinäinen Monio on sekoitus modernia teknologiaa ja historiallisia vaikutteita. Rakennus on keskeisen sijaintinsa puolesta helposti saavutettavissa, ja se taipuu monen toimijan tilaksi – otettiinhan eri käyttäjäryhmät mukaan suunnitteluun alusta asti.

Talon vakioikäyttöihin kuuluvat Tuusulan lukion Hyrylän toimipiste, Tuusulan Opisto, Tuusulan kuvataidekoulu, Keskeisen Uudenmaan Musiikkiopisto ja Tuusulan kunnan kulttuuripalvelut. Lisäksi tiloja käyttävät monet paikalliset yhdistykset ja seurat sekä tuusulalaisten iloksi tapahtumia järjestävät muut toimijat.

Silmäys käyttäjien ensikokemuksiin

Monion alkusyksy on ollut tapahtumarikas ja täynnä käyttäjien iloa uusista tiloista. Rakennuksen käyttöönottoa oli suunniteltu usean vuoden ajan, ja nyt on tullut aika nauttia työn hedelmistä.

– Hirsinen talo sopii hyvin vanhaan kulttuurirympäristöön. Talon käyttäjillä on mahdollisuus luoda uusi ”Monion toimintakulttuuri” nojaten Tuusulan vahvaan kulttuuriperinteeseen, iloitsee kulttuuri- ja museotoimenjohtaja **Ulla Kinnunen**.

Moniossa jaetaan tilat hyvässä yhteisymmärryksessä eri oppilaitosten kesken. Samassa opetustilassa peräkkäisten opetusryhmien keski-ikä saattaa vaihdella kymmeniä vuosia esimerkiksi lukion englannin opetusryhmän vaihtuessa Opiston nypläysryhmään.

Monio tarjoaakin kaikenikäisille mahdollisuuden uuden oppimiseen ja kulttuurin kokemiseen. Aamusta myöhään iltaan Moniossa eri-ikäiset ja eri tyyppisiä asioita opiskelevat tuusulalaiset tapaavat toisiaan hyvässä hengessä oppien toisiltaan myös erilaisia näkökulmia elämään.

Tuusulan lukion Hyrylän toimipiste aloitti syyslukukautensa innolla uusissa tiloissa. Moni-

vuotinen toive on vihdoinkin toteutunut. Ensimmäiset Moniossa vietetyt kuukaudet ovat sujuneet mallikkaasti ja luoneet myös mahdollisuuksia uuteen.

– Monion myötä olemme voineet tarjota opiskelijoillemme yleislinjan lisäksi musiikin, kuvataiteen ja urheilun linjat. Opiskelijat ovatkin ottaneet talon hyvin haltuunsa, ja siellä viihdytään myös hyppytuntien aikana, sanoo rehtori **Seppo Kärpänen**.

– Opiskelijoilla on ollut myös mahdollisuus vaikuttaa moniin tilojen käyttöön liittyviin asioihin sekä yhteisten käyttösääntöjen luomiseen, jatkaa Kärpänen.

Tuusulan Opiston syyskausi pyörähti käyntiin syyskuun alussa. Monion myötä Opiston kurssitarjontaan on tullut paljon uusia ja uudenlaisia kursseja. Runsas opiskelijoiden määrä kursseilla on ilahduttanut.

Anu ja Kristian Rantala ihailivat Monion avaria ja valoisia tiloja odotellessaan Riihi-saliin siirtymistä ja konsertin alkua.

Ritva Lappalainen on jo tottunut Monion palvelujen käyttäjä.

Aulatilaan konsertin alkamista odottaessaan istahnutut Esa Laaksonen antoi Moniolle hyväksyvän arvion.

Illan huipensi Olli Mustosen konsertti.

Tilaisuudessa päästiin nauttimaan myös tanssitaiteesta, jota tarjosi Keski-Uudenmaan Tanssiopisto Keto.

Monion tiloissa voi ihailia myös kuvataiteilijoiden teoksia.

Viimeiset verryttelyt illan ohjelmaa varten.

Antti Kellokumpu voi olla tyytyväinen pitkän urakan saavutuksiin: Monio on valmis ja kuntalaisten aktiivisessa käytössä.

– Opiston opetus alkoi täydessä mitassaan syyskuun alussa. Syyskesän aikana henkilökuntamme ehti tulla tutuiksi talon kanssa, ja heidän opastamana opiskelijatkin jo osaavat sujuvasti löytää talon eri aktiviteetteihin. Tilat ovat osoittautuneet toimiviksi, jokainen opetusryhmä on saanut talosta itselleen sopivan paikan. Talossa on tilaa niin pienille opetusryhmille kuin suuremmillekin tilaisuuksille. Ensimmäisessä yleisöluennossamme oli paikalla satakunta kuulijaa, kertoo Opiston ensimmäisistä kokemuksista ilahtunut rehtori **Timo Rusanen**.

Tuusulan kuvataidekoulun lapset ja nuoret ovat päässeet nauttimaan Monion uusista eri taide-lajit huomioivista tiloista, ja tilat ovatkin jo luoneet taiteelle uusia ulottuvuuksia.

– Kuvataidekoululle Monio tarjoaa upeat tilat kuvataiteen pitkäjänteiseen ja monipuoliseen opiskeluun. Kuvataideluokat ovat talon Pirtti-osassa luokissa F205 ja 209. Lapset ovatkin löytäneet sanan tunnuskirjaimen takana ja sanovat sen tulevan

sanasta Fantasia, hymyilee suunnitteluopettaja **Laura Nurro**.

Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto, joka on Tuusulan kunnan ja Järvenpään kaupungin yhteinen musiikkiopisto, on saanut Monion myötä uudet musiikkiopetukseen soveltuvat tilat. Monio antaa uuden hienon mahdollisuuden kehittää musiikkiopiston toimintaa tuusulalaisten hyväksi.

– Musiikkiopiston arki Moniossa on alkanut hyvin uuteen taloon opetellen, ja olemme saaneet paljon kehuja upeista tiloista sekä oppilailta että opettajilta. Talon avaruus ja valoisuus ihastuttavat. Oppilailla on mukavaa opiskella monipuolisissa oppimistiloissa, ja opettajilla on laadukkaat työtilat sekä yhteiset henkilökunnan tilat taukoja varten. Moniossa on hyvä oppia, toteaa apulaisrehtori **Juha-Pekka Putkonen**.

Tuusulan kunnan kulttuuripalvelut on aloittanut arkensa uusissa tapahtumatiloiissa vauhdikkaasti. Lokakuussa vietetty avajaisviikko oli talon ensimmäinen suurempi tapahtumakokonaisuus,

jossa päästiin koeponnistamaan tilojen toimivuus.

– Monion kaksi salia tarjoavat kulttuuripalveluille mahdollisuuden järjestää erilaisia kulttuuritapahtumia. Kartano-salissa järjestettiin syyskuun lopussa ensimmäinen suurempi tapahtuma, kun Tuusulan kaikki 8.-luokkalaiset näkivät Seitsemän veljestä – taskussa -esityksen osana kulttuurikasvatussuunnitelma Kultsua. Riihi-saliin on saatu hieno flyygeli, joka soi myös avajaisviikon ohjelmissa, kertoo museo- ja kulttuuritoimenjohtaja Ulla Kinnunen.

Monio on myös kuntalaisten yhteinen olohuone. Kuntalaiset ovat ottaneet talon omakseen paitsi opiskelulla myös vierailemalla siellä, vaikkapa tutustumalla Galleria Monion näyttelyihin. Käyttäjät ovat ihailleet Monion – maailman suurimman massiivihirsisen oppilaitoksen – tilantuntua, rakennuksen avaruutta ja sen puumateriaalien kauneutta. Monet ovat erityisesti korostaneet talossa tuntuva, vielä melko tuoreiden puumateriaalien vienoa luonnonläheistä tuoksua.

Jatkuu seuraavalla sivulla »»

Konserttikävijät saivat mukaansa kuvataidekoulun tekemiä salaperäisiä ihmisiä.

Avajaiskonsertin juontajina toimivat **Heidi Hagman** ja **Jaakko Mäki**.

Keskisen Uudenmaan Musiikkiopiston orkesteri ja Kumpu-puhallinorkesteri esittelivät osaamistaan kuulijoille.

Tuusulan pormestari **Kalle Ikkela** iloitsi juhlapuheessaan Monion antavan mainot mahdollisuudet opiskeluun ja kulttuurista nauttimiseen.

Heidin kanssa oppilaspuheenvuoroja pitämässä olivat **Siiri Honkamäki**, **Julius Laakkonen**, **Pihla Peltonen**, **Ilona** ja **Hilla Koskikuru** sekä **Marleena Ansio**.

Avajaisviikon tunnelmia

Odotettua Monion avajaisviikkoa vietettiin 23.–29.10. Viikon aikana nautittiin monipuolisen ohjelman merkeissä musiikin monista genreistä, sirkuksesta, tanssista ja teatterista.

Viikon käynnisti avajaiskonsertti, jossa kuultiin sykähdyttävä Keskisen Uudenmaan musiikkiopiston, Tanssiopisto Keton ja Tuusulan kuvataidekoulun opiskelijoiden yhteinen esitys, juhlapuheita sekä illan kruunannut **Olli Mustosen** konsertti.

Monion Riihi-sali oli täynnä uudesta esiintymisympäristöstä kiinnostuneita kulttuurin ystäviä. Tuusulalaiset **Anu** ja **Kristian Rantala** saapuivat paikalle paitsi nauttimaan konsertista myös tutus-

tumaan upouuteen Monioon. He totesivat rakennuksen olevan hieno ja avara, ja runsas puupintojen määrä sai osakseen ihailua.

– Näin upealla rakennuksella onnistutaan varmasti houkuttelemaan muista kunnista oppilaita Tuusulan lukioon, pohtivat Anu ja Kristian.

Tuusulassa toista vuotta asuva **Ritva Lappalainen** on myös Tuusulan Opiston kuvataiteen opiskelija ja jo melkein konkari Monion kävijänä. Kuvataiteen tilat saavat häneltä kiitosta valoisuudestaan, vaikka pientä huomautettavaakin tiloista löytyy. Marin seurassa Pohjois-Helsingistä konserttiin saapunut **Esa Laaksonen** puolestaan oli Moniossa ensimmäistä kertaa.

– Hyvältä näyttää talo, totesi Esa. Hän kertoi Monion vastaavan odotuksia ja näyttävän samalta kuin kuvissa.

Äitinsä kanssa Monion avajaiskonserttiin olivat saapuneet sisarukset **Ilona**, 10, ja **Hilla**, 7. Tytöt ovat jo tutustuneet taloon kuvataide- ja musiikkiopintojen kautta. Kaksikon mielestä Monio on kiva ja puupinnat näyttävät hienoilta.

Rakentamishankkeen projektipäällikkönä kunnassa toiminut **Antti Kellokumpu** koki rakennusmateriaalina käytetyn puun tuovan rauhallisen ja valoisan ilmapiirin rakennukseen. Hän kertoi myös projektin olleen hieno ja antoisa. Moniota ja sen rakennusprojektia on käyty ihastelemaan eri puolilta maailmaa sen ainutlaatuisuuden vuoksi.

Viikon aikana monenlaisen musiikkimakuun oli tarjolla useita esityksiä. Alternatiivisen popin suunnannäyttäjät Costee tarjoili tummanpuhuvaa, rosoista ja pop-koukkuja täynnä olevaa musiikkiaan, Suistamon Sähkön riehakas reivimeininki ja syntetisaattorin surina sai yleisön liikkeelle sekä ennakkoluulottomasti musiikin genererajoja rikko-va Emma Salokoski Voices -lauluyhtye otti tilan ja yleisön haltuunsa.

Tanssin tunnelmasta nautittiin Katja Lunden Companyn Flamencosaunassa. Teos toi yhteen kahden eri kulttuurin peruskivet: tunteikkaan flamencon ja suomalaisille rakkaan saunan. Teatterin äärelle päästiin **Lauri Nurksen** ohjaamassa Sisareni-näytelmässä, joka on kertomus kahdesta aikuisesta sisaresta.

Viikon viimeisenä, mutta ei vähäisimpänä, esityksenä nähtiin koko perheen Race Horse Companyn Chevalier -keppihevostelusta ja sirkuksesta kiinnostuneita.

Avajaisviikon innoittamana on hyvä jatkaa Monion monipuolisten tilojen käyttöä niin pienempien kuin suurempienkin kohtaamisten ja taantumien areenana. ●

Tutustumisleikki Monion kanssa

Olemme Monion kanssa vasta pitkän suhteemme alkutaipaleella, tutustumisvaiheessa. Jo ensiaskelista lähtien on ollut selvää, että Monio tarjoaa Tuusulan kunnalle ammattimaiseen kulttuuriin soveltuvat tilat, jollaisia tänne on kaivattu jo pitkään. Mihin kaikkeen uusi tila taipuu, se nähdään vasta tulevaisuudessa.

**Faben keikka
Kartano-salissa 13.4.**

”Monipuolinen” on sana, millä lukio ja kulttuuritalo Monion avajaisviikon ohjelmistoa on kommentoitu. Samaa sanaa aion käyttää jatkossakin ohjenuorana suunnitellessani Monion kulttuuritarjontaa. Tilat on suunniteltu yhteiskäyttöön, ja niiden pitää palvella kuntalaisia mahdollisimman monipuolisesti – tarjota laadukasta kulttuurisältöä monelle kohderyhmälle ja moneen makuun.

Itse odotan innolla tutustumisen seuraavaa vaihetta. Kun tunnemme toisemme paremmin, pystymme tarjoamaan vieläkin huikeampia kokemuksia, tuottamaan yllätyksellisiä sisältöjä ja uudenlaisia tilallisia ratkaisuja. Yhteinen seikkailumme jatkuu, tervetuloa mukaan tälle jännittävälle matkalle!

Monion kevät 2024

Monion kevätkauden aloittaa helmikuussa **Minja Koski, Mikael Saari & Lumos-kvartetti** -kokoontulo. Ystävänpäiväkonserttina 14.2. pääsemme nauttimaan Leevi and the Leavingsin rakastetusta tuotannosta sovitettuna jousikvartetille, kahdelle laululle ja kitaralle.

**Minja Koski, Mikael Saari & Lumos-kvartetti
ystävänpäiväkonserttina 14.2.**

Marjo Leinosen ja Knucklebone Oscarin yhteiskeikka lauantaina 18.5.

13.4. esiintymisvuorossa on omaperäisestä ja sielukkaasta soundista tunnettu **Fabe**. Artisti sanoittaa kappaleensa omien tunteidensa pohjalta, tarkkaan harkittua melodiaa unohtamatta. Tyylliltään kappaleet yhdistelevät räppiä sekä Fabelle jo tuttua laulusaundia.

Tanssin päivää ennakoii **Toni Jokiniityn** alias **Tony de Marían** konsertti lauantaina 27.4. klo 19.. Ilta koostuu hänen omista sävellyksistään, flamencokitaran klassikoista ja flamencotanssista. Konserttia maustavat mielenkiintoiset tarinat kappaleiden taustalla. Esiintyjät: Toni Jokiniitty (kitara), **Anna Murtola** (laulu), **Samuli Rounioja** (perkusiot) ja **Marja Rautakorpi** (tanssi).

Marjo Leinosen ja Knucklebone Oscarin yhteiskeikka lauantaina 18.5. tuo mukanaan rouhean meiningin Monioon. Kahden valovoimaisen artistin kokonaisuus ei varmasti jätä yleisöä kylmäksi.

Leinonen tärisyttää laulullaan niin kuin vain hän osaa, ja Oscar liidaa bändiä riipien ja rokatien kitarallaan 110 % lasissa. ●

” Kevään esitysten liput tulevat myyntiin marraskuussa 2023. ”

Hyvät kodit hyvälle palveluille

Kunnan historian suurin palveluverkon uudistushanke jatkuu hyvällä vauhdilla. Parhaillaan rakenteilla on useita uudiskohteita, joista ensimmäiset valmistuvat jo ensi syksynä.

Moniessa työkalujen kalke on jo vaihtunut rakennuksen käyttäjien puheensorinaan, mutta meneillään on yhä monta Tuusulan palveluverkon rakennushanketta. Tällä hetkellä rakennetaan peräti neljää uudiskohdetta: Tuusulanjärven, Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampuksia sekä Peltokaaren päiväkotia. Niihin valmistuu turvallisia ja moderneja tiloja tuusulalaisten lasten ja nuorten käyttöön.

– Palveluverkon kehittäminen on todella iso hanke, joka alkoi jo paljon ennen kuin rakennustyömaat käynnistyivät. Ryhdyimme tekemään palveluverkkouudistuksen käsikirjaa jo vuonna 2018. Silloin loimme Iloisen oppimisen Tuusula -käsikirjan, jossa on määritetty tavoitteet ja linjaukset niihin pääsemiseksi. Teemme ihania tiloja, joissa on hyvä kasvaa, oppia ja tehdä asioita yhdessä, kertoo sivistysjohtaja **Tiina Simons**.

Kaksi kohdetta valmistuu jo ensi syksyksi

Pisimmällä rakennustyöt ovat Tuusulanjärven kampuksen työmaalla, jossa työ on etenemässä muun muassa julkisivurimoitusten ja kalusteiden asennuksilla sekä lattioiden pinnoituksilla. Muutama kuukausi sitten käynnistyivät Riihikallion ja Rykmentinpuiston kampusten rakennustyöt. Samoihin aikoihin aloitettiin Jokelassa Peltokaaren päiväkodin rakentaminen, joka kestää vain noin vuoden. Työmaalla tehdään nyt runkoelementtien ja vesikaton asennustöitä. Sekä Peltokaaren päiväkoti että Tuusulanjärven kampus otetaan käyttöön jo ensi vuoden syksyllä, muut kaksi kohdetta vuotta myöhemmin eli 2025.

– Perinteisessä ajattelumallissa oppilaitoksissa on käytäviä ja niiden varrella luokkia. Meillä on käytössä solumalli, jossa useat oppilasryhmät jakavat tiloja joustavasti. Samalla voimme hyödyntää yhteisopettajuutta. Päiväkodeissa olemme halunneet vapauttaa tilaa lasten leikeille, ja meillä onkin esimerkiksi useimmissa kohteissa erilliset ruokailutilat, jotta leikit voi jättää syömisen ajaksi odottamaan, selvittää Tiina Simons.

Tuusulanjärven kampuksella leimallista on laaja käyttäjäkunta: rakennuksessa toimivat tiiviissä yhteistyössä suomen- ja ruotsinkielinen päiväkoti ja koulu. Kaikessa rakentamisessa ja suunnittelussa otetaan huomioon mahdollisimman joustava ja muunneltava toimintamalli.

Tiloja mielen ja kehon virkeydeksi

– Koko kylän olohuone -ajattelutapa mahdollistaa tilojen tehokkaan käytön yli ikärajojen. Luodaan yhdessä ja opitaan toisiltamme.

Kulttuurikunnan perinne näkyy esimerkiksi palveluverkon taideohjelmassa, jossa kohteisiin sijoitetaan taidetta käyttäjien ja ohikulkijoidenkin iloksi. Kulttuurinälän ja silmänilon lisäksi raken-

Elementtien asennusta Riihikallion kampuksella.

Rykmentinpuiston kampus on Tuusulan kunnan suurin rakennushanke.

Tuusulanjärven kampus on saanut vaalean ulkoverhouspinnan.

tamisessa pidetään mielessä niin sisäilman laadun turvaaminen kuin kestävän kehityksen periaatteet.

– Energiatehokkuus on oleellista kohteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Hyödynämme niin maalämpöä kuin aurinkosähköäkin. Kierrättämistä toteutamme esimerkiksi käyttämällä purrettavien tilojen materiaaleja meluvälleissä, sanoo tilapalvelupäällikkö **Kai Lange**.

Historiallisen suuri kehityshanke on osa Tuusulan määrätietoista tavoitetta olla jatkossakin vetovoimainen asuinpaikka, jossa kaikenikäisten on hyvä asua, opiskella ja harrastaa.

– Meillä on ainutlaatuinen tilaisuus tehdä koko Suomen mittakaavassa iso uudistus ja tehdä se laadukkaasti. Samalla se haastaa meitä käyttämään uusia tiloja älykkäästi ja hyvin, kehittämään toimintaamme uusien seinien sisällä. Se näkyy varmasti tyytyväisinä kuntalaisina. Palveluverkon kehittäminen on tärkeää myös, koska se auttaa meitä saamaan osaavaa ja ammattitaitoista väkeä töihin kohteisiimme, pohtii pormestari **Kalle Ikkela**. ●

”

Teemme ihania tiloja, joissa on hyvä kasvaa, oppia ja tehdä asioita yhdessä.

”

Tuusula avaa tilojaan asukkaille ja yhteisöille

Tuusulan kunta uudistaa voimakkaasti palveluverkkoaan, jonka halutaan olevan laajasti monien kuntalaisten käytössä. Eri puolille Tuusulaa on rakenteilla kampuksia kasvatusta, oppimista, harrastamista ja monipuolisia asukkaiden ja yhteisöjen kokoon-tumisia varten.

Kampusten lisäksi kunnalla on paljon muitakin tiloja asukkaiden ja yhteisöjen käytössä. Tavoitteena on avata kunnan tiloja yhä laajemmin tuusulalaisien toimijoiden käyttöön sekä lisätä tilojen yhteiskäyttöä ja käyttöastetta.

Tuusula on asukkaitensa kunta, ja kunnassa haluamme mahdollistaa asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoista tekemistä sekä yhdistystoimintaa. Tilat ovat tärkeä tuen muoto monenlaisille toimijoille.

Tilojen käytön pelisäännöt rakennettiin yhdessä

Kunnan tilojen yhteiskäytön pelisäännöt on luotu yhdessä kunnan asiantuntijoiden, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Pelisäännöt rakennettiin asukkaille ja yhteisöille vuonna 2021 tehdyn kyselyn pohjalta yhteistyössä muun muassa rehtoreiden, varhaiskasvatustyöryhmien johtajien, vapaa-aikapalveluiden ja osallisuustiimin kanssa. Asukkaat ja yhteisöt saivat kommentoida pelisääntöjen luonnosta, ja niitä muokattiin saadun palautteen perusteella ennen niiden vahvistamista.

Yhteisiä pelisääntöjä on jo hyödynnetty esimerkiksi päiväkotit Maritta Wendelinissä ja monitoimijaisessa lukio ja kulttuuritalo Moniossa.

Monion ovet avautuivat elokuussa, ja upeat puitteet ovat houkuttelleet taloon jo monenlaisia tapahtumia ja toimijoita.

Asukkaat ja yhteisöt mukana kampusten suunnittelussa

Rakenteilla olevien kampusten käytön suunnitteluun ja toteutukseen on otettu ja otetaan jatkossakin mukaan tulevat käyttäjät ja alueiden asukkaat kunnan palvelutoiminnan lisäksi. Yhteistyö jatkuu Tuusulanjärven, Rykmentinpuiston, Riihikallion ja Lahelan kampusten valmistelussa. Kunta viestii osallistumisen mahdollisuuksista verkkosivullaan.

Tuusulalaiset pääsevät osallistumaan myös uuden hyvinvointikeskuksen suunnitteluun kampusten suunnittelun rinnalla tulevien kuukausien aikana. Valmistelua tehdään Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyönä.

Tilavaraukset keskitetyn tilavarauksjärjestelmän kautta

Lähes kaikki kunnan tilojen varaukset tehdään keskitetyn tilavarauksjärjestelmän ja asiakaspalvelu TuusInfon kautta. TuusInfosta saa myös apua Timmi-tilanvarausohjelman käyttöön. Tilojen hinnoittelu vaihtelee tilasta, käyttötarkoituksesta ja käyttäjäryhmästä riippuen. Osa tiloista on maksuttomia kaikille tuusulalaisille toimijoille.

– Olemme TuusInfossa apunasi, jos kaipaat ohjeita ja neuvoja tilojen varauksiin liittyen. Seuraavaksi hakuun tulevat keväällä Jokela-talon, kampusten, koulujen liikuntasalien ja muiden

koulutilojen sekä päiväkotien vakiovuorot. Kun vakiovuorot on myönnetty, voi tiloihin tehdä myös irtovuorojen varauksia, kannustaa asiakaspalveluneuvoja **Milla Salminen**. ●

”

Olemme TuusInfossa apunasi, jos kaipaat ohjeita ja neuvoja tilojen varauksiin liittyen.

”

Yhteisötilat, joista tiloja voi varata:

Ester Matilda -kodin sali
Konduktöörinkuja 2, Jokela

UUSI

Kellotupa
Koulutie 20, Kellokoski

Kalliopohjan kerho
Kalliopohjantie 5, Hyrylä

Kustaa Aadolf -kodin sali
Koulutie 12, Kellokoski

UUSI

Martta Augusta -kodin sali
Kievarinkaari 1, Hyrylä

Mäntymäki
Luurikuja 1, Hyrylä

Yhteisötila Aunela
Jääkärintie 1, Hyrylä

LISÄTIEDOT VARAUKSEN TEOSTA JA VARATTAVISTA TILOISTA:

Asiakaspalvelu TuusInfo Hyrylässä, Jokelassa ja Kellokoskella

tuusinfo@tuusula.fi, p. 09 8718 3070

tuusula.fi/tiloja-asukkaille

Selvästi selkokielellä

Tämä osuus on kirjoitettu selkokielellä. Selkokieli sopii kaikille. Se sopii myös erityisryhmille, joiden on vaikea lukea ja ymmärtää yleiskieltä.

Päiväkotiryhmä on koko päivän ulkona luonnossa

Tuusulassa on aloittanut aivan uudenlainen lasten päiväkotiryhmä. Lapset liikkuvat paljon luonnossa. Ryhmällä on metsässä myös oma kota-rakennus.

Lepolan päiväkodissa on ryhmä, jonka nimi on Karhunpesä. Ryhmän lapset viettävät päivänsä ulkona luonnossa. Lapsilla ja heidän opettajillaan on lähimetsässä oma kota.

Kota on pieni puusta tehty rakennus. Sen keskellä on tulipaikka ja reunoilla penkit.

Luontoryhmän lapset liikkuvat opettajien kanssa paljon lähimetsässä ja esimerkiksi urheilukentällä.

Myös kodan sisällä leikitään ja kodassa ruokaillaan. Lapset nukkuvat kodassa makuupusseissa päiväunensa.

Ryhmässä on 14 lasta. He ovat neljä- tai viisivuotiaita.

Lapset oppivat tuntemaan ja suojelemaan luontoa

Lepolan päiväkodin johtaja **Mari Silvast** ja varhaiskasvatuksen opettaja **Eva Koivikko** kertovat, että uudenlaisen ryhmän ideana on vahvistaa lasten luontosuhdetta.

– Luontosuhteen vahvistaminen tarkoittaa sitä, että kun lapset ovat luonnossa, he oppivat tuntemaan luontoa. Lapset oppivat myös arvostamaan ja suojelemaan luontoa, Mari Silvast selittää.

Viime päivinä lapset ovat olleet erityisen innoissaan pienistä sammakoista.

– Kodan lähellä on pomppinut sammakoita. Lapset ovat huomanneet, että ne ovat kaikki hieman eri kokoisia ja eri värisiä, Eva Koivikko kertoo.

Lasten suosiossa on myös alue, jossa kasvaa suuria saniansia.

– Se on lasten mielestä vähän kuin dinosaurusten metsä, Koivikko mainitsee.

Metsässä on kivaa

Lapset ovat pitäneet uudenlaisesta päiväkotitoiminnasta. Myös heidän vanhempansa ovat olleet tyytyväisiä.

– Ihan alussa lapset miettivät, että onko metsässä tyhmyä, kun siellä ei ole valmiita leikkikaluja. Nyt lapset löytävät luonnosta kaikenlaista jännittävää, mitä he voivat käyttää leikeissään. Lasten mielikuvitus on päässyt valloilleen, Koivikko kertoo.

Hän lisää, että lapset ovat pitäneet myös siitä, että metsässä on hiljaisempaa ja rauhallisempaa kuin varsinaisessa päiväkodissa.

Mari Silvast kertoo, että Lepolan päiväkodin lasten vanhemmat saivat hakea lapsilleen paikkaa luontoryhmästä. Kaikki ryhmän paikat täyttyivät nopeasti.

– Nekin lapset, jotka eivät nyt mahtuneet varsinaiseen luontoryhmään, pääsevät kotoan kerran kuukaudessa, Silvast mainitsee.

Luonto edistää hyvinvointia

Tuusulan päiväkodeissa noudatetaan Tuusulan varhaiskasvatussuunnitelmaa. Myös varhaiskasvatussuunnitelmassa yhtenä tavoitteena on lasten luontosuhteen vahvistaminen.

– Tuusulassa on paljon kaupunkimaista ympäristöä. Monille lapsille luonto voi jäädä vähän vieraaksi, jos heidän kanssaan ei lähdetä yhdessä ulos ja mennä kauemmaksi. Mutta onneksi Tuusulasta löytyy helposti paljon hienoa luontoa, Silvast huomauttaa.

Tuusulalaisten päiväkotien lapset liikkuvatkin paljon ulkona. Mutta muissa Tuusulan päiväkodeissa ei ole samanlaista luontoryhmää kuin Lepolan päiväkodissa.

Muualla Suomessa on jo muutamia päiväkotiryhmiä, jotka toimivat samaan tapaan kuin Lepolan päiväkodin luontoryhmä.

Silvast kertoo, että idea uudenlaisesta toiminnasta tuli Eva Koivikolta. Eva liikkuu vapaa-aikanaan paljon ulkona. Hän on opiskellut myös luonto- ja eräoppaaksi.

– Luonnossa oleminen edistää kaikkien ihmisten hyvinvointia, sekä aikuisten että lasten, Koivikko korostaa.

Talvellakaan ei tule kylmä

Lepolan päiväkodin uudenlainen lasten luontoryhmä aloitti elokuussa. Sen toiminta jatkuu ympäri vuoden.

Mutta eikö lapsille tule syksyllä ja talvella ulkona kylmä?

– Kun olemme ulkona, kaikki pukeutuvat lämpimästi. Sadesäällä käytämme sadevaatteita. Kotaa voi lämmittää puilla, ja kodassa on pari sähköpatteria. Ulkona ja kodassa on mukavaa kaikkina vuodenaikoina, Eva Koivikko kertoo. ●

Teksti ja kuva: Laura Aalto

Kouluissa edistetään kansainvälisyyttä

Tuusulan kouluissa tehdään laajaa kansainvälistä yhteistyötä. Tuusulan kansainvälisen toiminnan malli sisältää viisi osa-aluetta:

1. kansainvälisyys laaja-alaisena osaamisena ja kotikansainvälisyys
2. koulujen yhteistyö kunnan ystävyyskaupunkien kanssa
3. erilliset kansainväliset projektit
4. opettajien ammatillinen kehittyminen ja verkostoituminen
5. osaamisen brändäys ja markkinointi kansainvälisille vierailijoille.

Suurin osa koulujen kansainvälisestä toiminnasta kuuluu osa-alueeseen 1. Se sisältää arvo- ja asennekasvatusta, kulttuureihin ja kieliin tutustumista ja niiden huomioimista opetuksessa. Osa-alueeseen kuuluu myös Tuusulan Agenda 2030 -portaat, jotka otettiin perusopetuksessa käyttöön syksyllä 2022. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta Agenda 2030 -teemoista ja tuottaa vastuullisia ja toisia kunnioittavia maailmankansalaisia.

Agenda 2030 koostuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteista, jotka näkyvät myös Tuusulan stra-

tegiassa ja valtuustokauden tavoitteissa erityisesti osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisena sekä pyrkimyksenä kestäviin ilmastotekoihin.

Tavoitteet on luokiteltu teemoihin: ilmasto-tekot, vastuullista kuluttamista, tasa-arvo ja ihmisoikeudet sekä demokratia ja osallisuus. Peruskoulussa teemoja käsitellään sisältöjä vähitellen syventäen.

Teemat vuosiluokittain:

1. Minä kierrätän - luontosuhteen vahvistaminen ja luonnosta huolehtiminen
2. Minä vaikutan – demokratiakasvatuksen alkeet
3. Minulla on oikeudet – Lapsen oikeuksien sopimukseen tutustuminen
4. Minä pidän huolta ympäristöstä - Luonnon monimuotoisuus ja omien valintojen vaikutus
5. Minä kunnioitan ihmisiä - Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
6. Minä toimin yhteiskunnassa – Yrityskylä ja siihen liittyvä opintokokonaisuus
7. Minä kulutan vastuullisesti – Omien ostopäätösten vaikutus ympäristöön

8. Minä kunnioitan moninaisuutta – Kulttuurinen ja etninen moninaisuus
9. Minä muutan maailmaa – Demokratia- kasvatusta, vaikuttamisen keinot, Yrityskylä

Sekä ystävyyskuntayhteistyöhön että Agenda-portaiden toteutukseen on saatu OPH:n hankerahaa. Kunnan sivistystoimella on kansainväliseen toimintaan omaa rahoitusta. Sen lisäksi kouluilla on kansainvälisiä projekteja mm. Erasmus+ -rahoituksella.

Vaikka suurin ja tärkein osa koulujen monikulttuurisuuskasvatuksesta tapahtuu omassa yhteisössä, on uusiin kulttuureihin ja ihmisiin tutustuminen paikan päällä monelle oleellinen osa toimintaa. Tuusulalla on useita ystävyyskuntia, ja vierailut tarjoavat näkökulmia, jota omassa yhteisössä tehtävä työ ei voi tarjota. ●

AGENDA 2030

Teksti: Laura Aalto, Sanna Pesola, Minna Korpela, Minna Jääskeläinen, Timo Pöyhönen, Tiina Laajanen-Tuulari, Asseri Pernu, Myrsky Kytölä, Emilia Pohjalainen, Olivia Sarajärvi, Jaakko Tynninen, Ilari Siekinen

Kuva: Myrsky Kytölä

Ystävyysmatka Sollentunaan

Keväällä ryhmä opettajia ja opiskelijoita Jokelan ja Kellokosken yläkouluista ja Tuusulan lukiosta vieraili Sollentunassa.

Aluksi meille esiteltiin Ruotsin koulutusjärjestelmää ja Sollentunan kunnallisten koulujen tavoitteita. Me kerroimme mm. opetussuunnitelmastamme ja uudesta Tuusulanjärven kampuksesta.

Vierailimme digitalisaatioon keskittyneessä Maker Zonessa, jossa nuoret käyvät tutustumassa tulevaisuuden rakennetekniikkaan, ohjelmointiin ja kestävän kehityksen hankkeisiin. Kuulimme ylläpitäjiltä Agenda 2030 -kokonaisuudesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Toisena päivänä vierailimme Sollentunan Nature Schoolissa. Pääaiheemme oli hiilen kierto- kulku maapallolla. Lopuksi vierailimme lehmä-

aitauksella. Ympäristö oli todella kaunis; kesyjä lampaita ja lehmiä, villejä peuroja ja kauriita.

Jatkoimme Rösjön kouluun, jossa on iso erityiskoulu. Siellä on mm. oma fysioterapeutti, joka kuntouttaa oppilaita ennaltaehkäisevästi. Liikkuva koulu -teemalla jokaista jumppautetaan 20 minuuttia joka päivä. Tämä on verrannollinen Tuusulan Liikkuva Koulu -toimintaan.

Keskiviikkona vierailimme 2 300 oppilaan Rudbeck-lukiassa, jossa kerrottiin koulun luonnontiedeohjelmasta. Remontin yhteydessä koulu oli saanut esimerkiksi pienen kasvihuoneen. Arkkitehtuurin opettajat kertoivat kylpyläprojektista, jota opiskelijat suunnittelivat. ●

Koululaisten harrastustoiminta kehittyy

Ajankohtaista tietoa koulujen harrastus- ja kerhotoiminnasta on Tuusulan tapahtumakalenterissa sekä Instagramissa tilillä tuusulan_koulut_harrastaa

Tuusulassa järjestetään koululaisten maksutonta harrastus- ja kerhotoimintaa kahdella tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön tukeman Harrastamisen Suomen mallin harrastukset toteutetaan välittömästi koulupäivän yhteydessä. Lasten ja nuorten toiveita kuunnellaan, ja harrastuskalenteri rakennetaan näiden toiveiden pohjalta. Kouluilla järjestetään myös Opetushallituksen tukemaa kerhotoimintaa.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus maksuttomaan ja mieluisaan harrastukseen omalla koulullaan. Harrastuksen myötä opitaan uutta ja löydetään ja vahvistetaan omia vahvuuksia. Osallistuminen ei edellytä erityisiä taitoja tai aiempaa osaamista. Monipuolinen liikunta on tärkeää lapsen kehitykselle.

Mikkolan koululla tiistaisin kokoontuvassa liikuntakerhossa on menoa ja meininkiä. Yhdessä lämmitellään, harjoitellaan pallon syöttelyä ja kerrataan salibandyn säännöt. Salibandypelissä mukana on 1.–6.-luokkalaista oppilaita. Lasten mielestä kerhossa kivaa ovatkin juuri pallopelit ja trampoliinilta patjalle hyppääminen. Joillekin tämä on ainoa harrastus, osa on mukana myös muissa kouluilla toteutettavissa harrastuksissa.

Liikuntaryhmää Mikkolan koululla vetävä Japalo Oy:n ohjaaja **Pauliina Luukkanen** painottaa, että myös yhteisöllisyyden tunne vahvistuu yhdessä harrastamalla. Kerhon toimintaa suunnitellaan yhdessä lasten kanssa. Ensimmäisillä kerroilla on leikitty monenlaisia liikuntaleikkejä, kiipeily, jumppa sekä opeteltu koripallon ja jalkapallon saloja.

Luukkasen mukaan parasta on nähdä, kuinka lapset viihtyvät kerhoissa. Monesti lapset kertovat liikuntahetken jälkeen, kuinka kivaa heillä on ollut. Luukkasella on pitkä kokemus monenlaisien ryhmien ohjaamisesta, ja liikunta on aina kuulunut hänen elämäänsä.

Koulujen harrastuskalenterista löytyy tilaisuuksia liikunta-, taide- ja peliharrastuksiin. Uusina harrastuksina tänä lukukautena ovat robotiikkakerho, katutaidekerho, keilaus- ja biljardi-

kerhot sekä Tuusulan pelitalolla kokoontuva pelikerho.

Myös muualla kuin omalla koululla toteutetaan harrastuksia. Veskuhallilla on 3.–9.-luokkalaisten erittäin suosittua parkouria, akrobatiaa ja trampoliinivoimistelua. Etänä toteutettavia peliharrastuksia kunnan harrastuskalenterissa on kolmen toimijan toteuttamana. Neurokirjon lapsille järjestetään etätoteutuksella Minecraft-pelikerhoa School of Gaming -pelikasvattajan johdolla.

Yläkoululaisilla harrastukset harvemmin ovat omalla koululla. Kolme kuntosalitoimijaa tarjoaa ohjattua kuntosaliharjoittelua, ja Tuusulan keilahallilla voi kokeilla taitojaan biljardissa ja keilaamisessa. Yhtenä kehityssuuntana koulujen harrastus- ja kerhotoiminnassa on harrastuksien laajeneminen muuallekin kuin koulun tiloihin. Oman lähikoulun lisäksi harrastusmahdollisuuksia on urheiluseurojen toimipisteissä.

Tänä lukuvuonna Tuusulassa kehitetään etsivää harrastustoimintaa. Toiminnan tarkoituksena on tavoittaa lapsia ja nuoria, joilla ei vielä ole harrastusta. Harrastuksia etsitään ja koulutusratkaisuja mietitään yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Yhteistyötä tehdään myös koulujen opiskeluhuollon, huoltajien ja alueellisen nuorisotyön kanssa.

Tuusulan kouluilla on jo pitkään toteutettu harrastustoimintaa, ja yhteistyön vahvistaminen kaikkien toimijoiden välillä on tämän syksyn kehityskohde. Tavoitteena on yhdessä mahdollistaa Tuusulan koululaisille monipuolisia harrastusmahdollisuuksia. ●

Teksti: Noora Laitinen

Kuva: Timo Nurmi

Aikuisten lukutaitohankkeessa otetaan sana haltuun

Tuusulassa käynnistyi elokuun alussa työttömille aikuisille suunnattu Sana haltuun -hanke, jonka tarkoitus on vahvistaa osallistujien luku- ja kirjoitustaitoja luovasti ja monipuolisesti. Tuusulan kirjaston luotsaama hanke toteutetaan yhteistyössä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa, ja hankkeen rahoittajana toimii Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Sana haltuun -hankkeen tavoitteena on kirjojen ja monenlaisten tekstien kautta herättää kiinnostusta lukemista kohtaan, tarkastella omia lukutottumuksia ja sitä, miten lukeminen elää ja muuttuu elämänvaiheiden myötä. Keskustelua herätellään esimerkiksi kysymällä, millä tavoin tarinat ja kirjat kulkevat mukana osallistujien arjessa ja minkälaisia tarinoita elämän varrelle on mahtunut. Hankkeen toteuttamissa työpajoissa osallistujat pääsevät myös kirjoittamaan ja lukemaan ääneen omia tekstejään. Työskentelytapoina toimivat luovat keinot, kuten sanataide ja draamakasvatus.

Hankekoordinaattori **Noora Laitinen** ohjaa tällä hetkellä kahta aikuisryhmää, jotka osallistuvat hankkeen työpajoihin viikoittain. Toinen ryhmistä kokoontuu Tuusulan työllisyyspalveluiden Starttipajalla, jossa noin kymmenen 16–26-vuotiasta nuorta on syksyn mittaan päässyt tutkimaan ja tuottamaan tekstejä.

Toinen ryhmä puolestaan muodostuu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen Tuusulan työtoimintakeskuksen asiakkaista. Kumpikin ryhmä on kokoontunut säännöllisesti syyskuusta lähtien. Hanke jatkuu heinäkuuhun 2024 saakka, ja suunnitelmissa on järjestää myös avoimia työpajoja kirjaston tiloissa, mikäli lisää kiinnostuneita osallistujia löytyy.

Luovasti liikkeelle

Tapaamiskerrat aloitetaan teatteri-improvisaatiosta tutuilla lämmittelyharjoituksilla. Nämä leikkimieliset harjoitukset opettavat kuuntelemista, keskittymistä ja läsnäoloa ryhmässä. Samalla ne ruokkivat mielikuvitusta ja harjoittavat hyväksymään ideoita ja ajatuksia, jotka putkahtavat ensimmäisenä mieleen.

Lämmittelyjen jälkeen lähdetään keskustelemaan kirjoista ja kirjoittamaan lyhyitä tekstejä.

Ryhmässä on syksyn aikana tutkittu valokuvakirjoja ja ideoitu valokuvien pohjalta mielikuvituksellisia henkilöitä, paikkoja ja tarinoita. Työtoimintakeskuksen ryhmän kanssa on osallistujien toiveesta aloitettu lukupiiri, jossa syksyn aikana tutustutaan useisiin kirjoihin ja keskustellaan lukukokemuksista.

Jokainen osallistuja pääsee työpajoissa ääneen, mutta kenenkään ei ole pakko lukea omia tekstejään muille. Osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen, ja myös pelkkä kuunteleminen on sallittua. Moni on kuitenkin

halunnut lukea tekstejään muulle ryhmälle, ja nämä hetket ovat avanneet tilaisuuden hedelmälliselle keskustelulle.

Hankkeeseen osallistuvat ovat syksyn aikana tutustuneet myös Hyrylän kirjastoon ja kirjaston tarjoamiin palveluihin opastetuilla kierroksilla. Lokakuun lopussa Sana haltuun -hanke järjesti vierailun Helsingin kirjamesuille, jossa osallistujat pääsivät kuulemaan kirjailijahaastatteluja sekä saamaan hyviä kirjavinkkejä uunituoreista teoksista.

Lasten lukutaidosta on viime aikoina puhuttu paljon, mutta myös aikuisten lukutaitoon panostaminen vaatii huomiota ja kehittämistä. Hyvä luku- ja kirjoitustaito tukee arjessa pärjäämistä ja helpottaa työn saantia. Luku- ja kirjoitustaitojen merkitys korostuu työelämän ulkopuolella, jossa arki tuo vastaan lomakkeita, päätöksiä ja hakemuksia, joihin luku- ja kirjoitustaitovalmiuksia tarvitaan. Hanke vastaa osaltaan tarpeeseen nostaa aikuisten luku- ja kirjoitustaidon merkitystä esille sekä vahvistaa osallistujien luku- ja kirjoitustaitoja luovasti ja hauskaasti. ●

” Hyvä luku- ja kirjoitustaito tukee arjessa pärjäämistä ja helpottaa työn saantia. ”

Jos olet tällä hetkellä vailla työpaikkaa ja sinulla heräsi kiinnostus osallistua Sana haltuun -hankkeen toimintaan, voit olla yhteydessä hankekoordinaattori Noora Laitiseen.

Noora Laitinen
noora.laitinen@tuusula.fi
tai 040 314 3398

Teksti ja kuva: Katja Repo

Tinjasta tuli 4H-yrittäjä 13-vuotiaana

Tinja Nummi on aina halunnut tehdä töitä, mutta niiden saaminen 13-vuotiaana ei ole helppoa. Into tehdä töitä vain kasvoi, kun hän vieraili yrityskylässä koululuokan kanssa. Samalla syntyi ajatus yrittäjyydestä.

– Innostuin työnteosta ja halusin alkaa myös itse tekemään. Äiti vinkkasi 4H:n yrittäjäkoulutuksesta, ja siitä kaikki sitten lähti, jokelalainen Tinja kertoo yrityksensä alkutaipaleesta.

Tinjan ensimmäinen liikeidea oli perustaa kioski, mutta siitä hän luopui melko nopeasti. Kioski olisi edellyttänyt isoja hankintoja, ja se olisi vienyt myös paljon aikaa. Sen sijaan jäätelöpyörä osoittautui toimivaksi ratkaisuksi. Ja kun sopiva pyöräkin löytyi tori.fi:stä, lähti liiketoiminta nopeasti käyntiin.

– Jäätelö on kesäjuttu, ja tänne Jokelan alueelle on toivottu jäätelökioskia. Kioski olisi ollut vain yhdessä kohdassa, mutta pyörä liikkuu eri paikkoihin, Tinja perustelee liikeideaansa ja kertoo olleensa myymässä myös monenlaisissa yleisötahtumissa.

– Olen aina ollut tervetullut esimerkiksi Tiili-tehtaalle Jekku ry:n tapahtumiin, Tinja kiittelee.

Nuori 4H-yrittäjä on saanut apua myös muilta paikallisilta yrittäjiltä, teippausfirma Shimakolta ja K-kauppias Ida Salolta. Pyörän hankinnassa puolestaan tuki Huolto Hämmäläinen Järvenpäästä.

Nuorena yrittäjänä Tinja on törmännyt myös yllättäviin tilanteisiin.

– On hassua, että yrityksen voi perustaa 13-vuotiaana, mutta ikärajat tulevat vastaan maksamisessa. Korttimaksutapaa ei saa käyttöön, ja

MobilePayn käyttö on sallittu vasta 15-vuotiaille, Tinja kertoo.

– Asiakkaat ovat olleet mukavia, ja jäätelön myynti on kivaa työtä. Tässä pääsee tekemään omaa juttua ja yrittäjänä voin päättää itse työajoista, listaa Tinja työn hyviä puolia.

– Olen saanut kesän aikana lisää rohkeutta. Aluksi vähän jännitti aloittaa keskustelua asiakkaiden kanssa, mutta nyt on siitäkin jo kokemusta, ja olen oppinut paljon kirjanpidosta, markkinoinnista ja asiakaspalvelusta.

Yrittäjyys sopii Tinjan mielestä hyvin nuorille. Hän rohkaisee kaikkia kiinnostuneita etsimään lisää tietoa ja vinkkaa, että 4H-yrityskoulutuksesta saa hyvät eväät yritystoiminnan käynnistämiseen. ●

4H-yrityksessä harjoitellaan yrittäjänä toimimista

Tuusulassa toimii parikymmentä 1328 -vuotiasta 4H-yrittäjää. 4H-yritys on pienimuotoisen yrittäjyyden malli, joka on turvallinen ja ohjattu tapa opetella yrittäjyyttä, kerätä työkokemusta ja tienata omaa rahaa.

Maksuttomissa 4H-yrityskoulutuksissa nuoret oppivat hyödyntämään omia vahvuuksiaan yritysideassaan, suunnittelemaan kannattavaa yritystoimintaa ja perustamaan 4H-yrityksen. 4H-yrittäjyys on nuorelle erinomainen mahdollisuus tutustua työelämään. Yhden opintopisteen koulutuksesta saa myös todistuksen.

Koulutuksissa on tavoitteena luoda yhteisöllinen ilmapiiri, jossa nuoret pääsevät tutustumaan toisiinsa ja verkostoitumaan, kertoo yrityskoulutuksia Tuusulassa pitävä hanketyöntekijä **Sonja Forssén**. Kahden arki-illan ja kotitehtävän aikana työstämme yritysideaa, opettelemme markkinointia ja perehdymme paperitöihin ja velvollisuuksiin.

4H tekee ennaltaehkäisevää nuorisotoimintaa

Tuusulan 4H on nuorisjärjestö 4H:n paikallisyhdistys, joka tarjoaa nuorten työelämäkoulutuksia ja tukee nuorten työllistymistä yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa.

Seuraava 4H-yrityskoulutus järjestetään **Hyrylässä 8. ja 15.11. klo 16.30-19.30.**

Ilmoittautuminen osoitteessa tuusula.4h.fi/nuorille/4h-yrittajaksi/4h-yrityskoulutus/

Koulutuksen voi suorittaa myös verkossa.

Lisätiedot osoitteessa tuusula.4h.fi

Teksti: Katja Repo

Aktiivista nuorisotyötä ympäri vuoden

Tuusula panostaa nuorten hyvinvointiin muun muassa alueellisen nuorisotyön avulla. Pop up -nuorisotilan tilalle avattiin viime kesänä Hyrylään nuorisotila, uusi nuorisotyöntekijä on aloittanut Lahelan Tertun alueella ja pelitoimintaa on laajennettu tämän vuoden osbu-projektina. Nuorten maksuttomia tietokonepeli- vuoroja Riihikallion XRoc Gamingin HQ-pelitalossa äänesti osbussa 232 tuusulalaista.

Kesällä järjestettiin nuorille ennätysellisen paljon retkiä, lajikokeiluja ja tapahtumia. Toimintaa suunniteltiin yhdessä nuorten kanssa, ja tutuiksi tulivat BMX:n ja muiden urheilulajien lisäksi niin huvipuistot, miniatyyripelit, graffitit kuin Sipoonkorven kansallispuistokin. Lopen Melkuttimen alueelle suuntautuneella retkellä nuoret patikoivat, uivat ja valmistivat ruokaa nuotiolla ja retkikeittimillä.

Syyslomalla retkeiltiin Heurekaan, Fazerilaan ja Megazoneen.

Alueellinen nuorisotyö on suunnattu kaikille nuorille viidesluokkalaisista eteenpäin. Nuorisotilat ja monenlaiset tapahtumat tarjoavat nuorille turvallisia ja päihteettömiä toimintaympäristöjä, joissa voi viettää vapaa-aikaa ystävien kanssa, sekä harrastaa itselleen mielekkäitä asioita. ●

Nuorisotilat

Riihikallion Kertsi, Pellavamäentie 13, 04300 Tuusula

Lahelan Terttu, Terttuseljankuja 1, 04430 Tuusula

Hyrylän alue, Kauppatie 6, 04300 Tuusula

Jokelan Monari, Keskustie 20, 05400 Jokela

Kellokosken Nuorkka, Kuntotaival 2C, 04500 Kellokoski

Lisätiedot

tuusula.fi/nuorisotilat

Facebook @Tuusulan alueellinen nuorisotyö

Instagram @rihankertsi, @nuorisotaloterttu, @hyrylannuorisotyö, @jokelanmonari ja @kelliksennuork

Snapchat hyrylanohjaajat, lahelanterttu, mohjaaja, RihanKertsi, kelliksennuork

Nuorten kesämuistot

- *Söimme makkaraa, kanan siipiä ja maissia. Leiriläisillä oli mielestään kiva päivä.*
- *Grillattiin makkaraa ja maissia. Sai kokeilla ajaa hevoscärryä. Mun mielestä oli tosi kivaa ja mulla oli pari kaveria mukana.*
- *Oltiin metsäpirtillä pelaamassa paintballia. Se oli hauskaa olla inttimetsässä syömässä ja ottamassa kuvia.*
- *Seikkailin SeikkailuSveitsissä kavereitten kaa. Paras rata oli vitonen mun mielestä. Vitonen oli sen takia paras, koska siinä oli eniten liukuja. Hauskaa oli!*
- *Oli kivaa ja oli kivoja aktiviteettejä. Tulisin uudestaankin.*
- *Ehdittiin käydä Särkänniemessä monessa laitteessa ja syömässäkin. Oli tosi kivaa. Jos mahdollisuus tulee tuun myös ens vuonna <3*
- *Huvipuistossa olisi kivampi olla kauemmin, joten retki voisi kestää kauemmin. Puistossa sai olla vapaasti, joka oli hyvä juttu. Bussissa oli aika hälyisää.*
- *Retkellä oli hauskaa, ruokaa oli reilusti ja se oli tosi hyvää. Retkikeittimen kasaaminen ja käyttäminen oli myös mukavaa. Kävelykin oli hauskaa.*
- *Kuplafutis oli kivaa ja aivotehtävät oli hauskoja. Onnenpyörä oli kiva, koska voitin juomapullon, jossa oli karkkia.*

Teksti: Annukka Luoderanta

Kuva: Priscilla Du Preez/Unsplash

Mielen hyvinvoinnin palveluja nuorille

Mielen hyvinvointi on olennainen osa ihmisen terveyttä, toimintakykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Viime aikoina on virinnyt huoli lasten ja nuorten puolesta: mitä vaikutuksia toistuvat yhteiskunnan kriisit heille aiheuttavat ja miten lasten ja nuorten mielen hyvinvointia voitaisiin tukea?

Tänä vuonna osallistuvassa budjetoinnissa Tuusulassa oltiin ajassa kiinni. Äänestyksestä toteutukseen eteni koko Tuusulan alueelle kohdistuva projekti Mielen hyvinvoinnin palveluja nuorisotaloille. Nuorille kohdennettujen matalan kynnyksen palveluiden saatavuus koettiin tärkeäksi, sillä projekti sai kaikkiaan 314 ääntä.

Sattumalta samaan aikaan osbu-äänestysten kanssa alueellisen nuorisotyön päällikkö **Pia Helin** sai yhteydenoton lyhytterapeutti, sosionomi **AMK Susanne Mäenpäältä**, joka ehdotti yhteistyötä nuorille tarjottavan keskusteluavun mahdollistamiseksi. Nuorisopalveluiden ja osallisuustiimin lisäksi toiminnan suunnittelupöytäan liittyi Ohjaamo.

Suunnitelmat muuttuvat toiminnaksi loppusyksyn 2023 aikana. Osbu-rahoituksella kustannetaan 13–29 -vuotiaille tuusulalaisille nuorille matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palveluita. Susanne sekä hänen koulutetut ja kokeneet sote-alan kollegansa tarjoavat nuorille viiden tapaamiskerran lyhytterapiapaketteja.

Lyhytterapeutit työskentelevät ratkaisukeskeisellä työotteella, jossa korostuvat yksilön vahvuudet ja voimavarat. Työskentelyn tarkoituksena on kartoittaa nuoren elämässä jo toimivat osa-alueet, vahvistaa niitä sekä tukea haastavissa kohdissa selviytymistä.

Mielen hyvinvoinnin palvelua tarjotaan eri puolilla Tuusulaa. Kohtaamispaikkana voi olla nuorisotalo, kirjasto, Ohjaamo tai jokin muu sopiva paikka, johon nuoren on helppoa tulla. Mielen hyvinvoinnin palvelu toimii myös etäyhteydellä. Palvelu on maksuton.

Palvelun saaminen ei vaadi lääkärin lähetettä tai vastaavaa hoitokontaktia; halu ja tarve keskustella ja voida paremmin riittävät. Nuorisohjaajat auttavat tarvittaessa ajanvarauksessa mielen hyvinvoinnin palveluun. Nuori voi myös varata ajan palveluun itse tai yhdessä läheisen kanssa. ●

Ajanvaraus:
Susanne Mäenpää, p. 040 314 3044

Ohjaamon tiimivastaava:
Antti Peltola, p. 040 314 4044

Lisätietoja:
Osallisuus- ja hyvinvointi-koordinaattori Annukka Luoderanta, p. 040 314 3035

Teksti: Jaana Hopeakoski
Kuvat: Jaana Hopeakoski ja Jaska Vilen

Eläviä kuvia ulkoilmassa

Osallistuvan budjetoinnin voittaja Ulkoilmaelokuvia Hyrylässä sisältää kolme leffanäytöstä, joista ensimmäinen järjestettiin osana Tuikkiva Tuusula -tapahtumaa perjantaina 29.9. Urheilukeskuksessa.

Osbun tapaan esitettävät elokuvat valitaan äänestyksellä. Ensimmäisen esityksen voittajiksi suoriutuivat Jokelassa kuvattu Nuorisoelekuva Maahiset sekä **Tom Hanksin** tähdittämä ja ruotsalaiseen bestselleriin pohjautuva *A Man Called Otto*. Ääniä annettiin kaikkiaan 707.

Paikalla Urkassa oli Nuorisoelekuva Maahiset -leffan ohjannut **Rasmus Mäntymaa**.

– Drive-in-elokuvia on järjestetty perinteisesti Yhdysvalloissa, ja näyttösten kuvasto on piirtynyt osaksi suomalaistenkin leffadiggarien alitajuntaa. Elokuvaihmiselle oli siksi jännittävää päästä itse kokemaan tällainen esitys paikan päällä. Kävimme vaimoni kanssa vielä autokaistan kautta hankkimassa pikaruokaa, jotta kokemus olisi mahdollisimman autenttinen, Mäntymaa kertoo.

– Tuusulan kunta on tukenut elokuvaamme taloudellisesti. Ilman tätä tukea leffa ei olisi ollut mahdollinen. Elokuvasa näyttelee monia paikallisia nuoria, joten Maahisten valikoitumisella

Drive-in -elokuvaesitys järjestettiin Urkassa ensimmäistä kertaa vuonna 2021.

yhdeksi illan leffoista oli myös vahva symbolinen arvo. Leffa näyttäytyi kotonaan. Olimme myös tyytyväisiä katsojamäärään, Mäntymaa sanoo.

Maahisia kerääntyi katsomaan 70 autoa ja *A Man Called Otto* 150 autoa. Monet myöhäisempää elokuvaa katsomaan tulleista saapuivat suo-

raan Tuusulanjärven vesivaloshow'sta. Molempiin tapahtumiin oli vapaa pääsy.

Elokuvapiknik järjestetään Tuusulan taiteiden yön jatkoina lauantaina 10.8.2024 ja seuraava drive-in syksyllä 2024. ●

” Maahisten valikoitumisella yhdeksi illan leffoista oli myös vahva symbolinen arvo. ”

Maahisten nuorekas näyttelijäporukka Jokelassa, Rasmus Mäntymaa vasemmalla eturivissä.

Vapaaehtoistyössä yhteinen hyvä on tärkeintä

Vapaaehtoistyö on monelle tärkeää. Rusutjärvi-seuran toiminta on esimerkki yhteistyöstä, joka edistää kyläkulttuuria ja asuinpaikan viihtyvyyttä.

Rusutjärvi tunnetaan Tuusulassa aktiivisesta kyläyhdistyksestään. Rusutjärvi-seura pitää yllä uimarannan kuntoa ja huolehtii talviuintipaikasta. Toiminnassa on mukana aktiivisia vapaaehtoisia, ja yhdistys onkin korjannut talkoilla esimerkiksi uimarannan kioskia.

– Pistimme kioskiin hyllyjä ja laitoimme lämpimän veden, sähköt ja tiskikoneen, kertoo seuran puheenjohtaja **Harri Luostari**.

Palkittu talviuintipaikka luotiin talkoilla

Harrin sekä sihteeri **Kati Luostarin** mukaan yhdistyksen hallituksessa on paljon osaavia ihmisiä, kuten sähköasentajia ja putkimiehiä. Yhdistys onkin saanut paljon aikaan oman porukan voimin. Talkoilla on korjattu rannan valaistusta, tehty rakennus SUP-laudoille ja järjestetty uintipaikalle talveksi etäohjattavat avantopumput, lämpömatot ja valot. Ei ole ihme, että Suomen Latu valitsi ”Russan” rannan vuoden 2023 talviuintipaikaksi.

Talkoohenki on välillä yllättänyt seuran puheenjohtajankin.

– Kukkaketotalkoisiin saimme porukkaa hetkessä ja meille annettiin jopa kuormallinen multaa, myhäilee Harri Luostari.

– Luotettava, vakiintunut talkooporukka tulee talkoilemaan mielellään, jatkaa Kati Luostari.

Rusutjärvi-seura toimii kunnan järjestökumppanina. Kunta osallistuu rannan ylläpitoon sekä sopimuskumppaneiden kuluihin. Rannalle hankittiin aiemmin SUP-laudoit kunnan osallistuvan budjetoinnin avulla. Tämän vuoden osbu-äänes-

tyksessä jatkoon eteni ehdotus liukumäen rakentamisesta uimarannalle.

Uusille vapaaehtoisille on tarvetta

Vaikka seuralla on vakiintunut talkooporukka, tarvetta on uusillekin vapaaehtoisille. Tavoitteena on kunnostaa vapaaehtoisvoimin sepän paja, korjata kioskin seinät ja toimia Leader-hankkeessa. Uusien talkoolaisten ei tarvitse osata kaikkea, sillä yhdistyksen toiminnassa oppii tekemään ja tutustuu samalla muihin.

– Talkoot on rento tapahtuma, painottaa Kati Luostari.

Kati ja Harri kertovat, että he itsekin aloittivat vapaaehtoistoiminnan talkoolaisina muutettuaan Rusutjärvelle. Toiminnasta on ollut hyötyä kylän elämään sopeutumisessa.

– Vapaaehtoistoiminta on tuonut paljon uusia tuttavuuksia, pohtii Kati.

– En tuntenut ketään, kun muutin kylälle. Rantatalkoissa aloin tutustua porukkaan, Harri vahvistaa.

Ei tunnu työltä

Katille ja Harrille vapaaehtoistoiminta on paitsi harrastus ja elämäntapa, myös keino ilmentää luovuutta ja toteuttaa itseään.

– Teen vapaaehtoistoimintaa niin kauan kuin se on kivaa. Niin pitkään kuin tuntuu, ettei homma ole valmis, on hyvä toimia vapaaehtoisena. Pitää saada mukavaa aikaan, tähdentää Harri.

Katille on tärkeää Rusutjärvi-seuran tapahtumien, kuten Kuutamotanssien, järjestäminen.

– Stressaan etukäteen, mutta kun tapahtuman saa onnistumaan, tulee hirveän hyvä fiilis, kertoo Kati. ●

Vapaaehtoiseksi?

Tuusulan kunta, yhdistykset ja järjestöt tarjoavat monia vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia.

Kunnalla voit toimia:

- ikäihmisten olohuoneen tai monikulttuurisen toiminnan vapaaehtoisena
- puistokummina
- Tuusulan lähettiläänä tai museovapaaehtoisena
- tapahtumavapaaehtoisena tai talkoolaisena

Lisätietoja Tuusulan kunnan vapaaehtoistoiminnasta saa kunnan kotisivuilta sekä vapaaehtoistoiminnan koordinaattori **Minna Mieloselta**, p. 040 314 3018, minna.mielonen@tuusula.fi

Kehittämiskeskukset

Alueellisissa kehittämiskeskustoissa toteutetaan monenlaista toimintaa vapaaehtoisvoimin. Jos haluat osallistua tai sinulla on idea asukaslähtöisestä toiminnasta, ota yhteyttä alueesi kehittämiskeskustoon. Kunta tukee kehittämiskeskosten toimintaa.

Lisätiedot tuusula.fi/kehittamisverkostot

Vapaaehtoistyö.fi-palvelu osoitteessa vapaaehtoistyö.fi

- Voi sekä löytää vapaaehtoistyön että ilmoittaa avoimesta vapaaehtoistyön paikasta.
- Palvelussa voi etsiä vapaaehtoistyötä paikkakunnan, ajankohdan tai teeman mukaisesti.
- Palvelu on maksuton vapaaehtoistyötä etsivälle. Vapaaehtoistoiminnan paikasta ilmoittava organisaatio voi käyttää maksutonta tai maksullista versiota palvelusta.
- Vapaaehtoistyöpaikat ovat yleensä yhdistyksen tai organisaation ilmoittamia.

Commu-sovellus sovelluskaupoista

- Voi pyytää tai tarjota apua matalalla kynnyksellä. Avunpyynnöt näkyvät kartalla.
- Commua voivat käyttää yksityishenkilöt, yhdistykset ja yritykset.
- Yhdistykset ja yritykset voivat etsiä vapaaehtoisia ja hallinnoida vapaaehtoistoimintaa.
- Osa palvelusta on maksullista yhdistyksille ja yrityksille.

Maahanmuuttajatyötä tehdään yhdessä

Tuusulan kunnassa maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevista kysymyksistä apuna ovat maahanmuuttokoordinaattori sekä kotoutumisohjaajat. Heidän työnsä muodostuu pääosin monenlaisesta arjen ohjauksesta ja neuvonnasta tuusulalaisille maahanmuuttajille sekä viranomaisyhteistyöstä toimijoiden kesken.

Osallistava toiminta on hyvin tärkeä osa maahanmuuttajien kotouttamista. Kunnalla on oma tärkeä rooli maahanmuuttajien viranomaisioiden ohjauksessa ja neuvonnassa, mutta maahanmuuttajat tarvitsevat lisäksi vapaa-ajalla kontakteja suomalaisiin ja kokemuksen siitä, että ovat tervetulleita paikkakunnalle. Kunta tekee yhteistyötä Tuusulan seurakunnan ja monien paikallisyhteisöjen ja järjestötoimijoiden kanssa.

Syyriasta tulleet maahanmuuttajat kehuvat erityisesti Jokelan alueella toimivaa Luetaan Yhdessä-suomen kielen kerhoa. He kertovat saaneensa opetusta suomen kielessä ennen kuin pääsivät TE-toimiston osoittamalle viralliselle suomen kielen kurssille. He kertovat myös saaneensa kerhossa apua virallisen kotoutumiskoulutuksen kotitehtävien tekoon.

Järjestökumppanuuksien lisäksi kunnan maahanmuuttajapalvelut ja osallisuustyö tekevät yhteistyötä maahanmuuttajien paikallisen kotouttamisen tukemiseksi tukemalla muun muassa erilaisia tapahtumia ja tempauksia ja tarjoamalla tiloja maksutta käyttöön.

Kunnan on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Kotouttaminen on monialaista verkostotyötä, siksi kotouttamiseen osallistuvat maahanmuuttajapalvelujen lisäksi monet muutkin kunnan toimialat. Tuusulan kotouttamisohjelma 2023–2025 on yhteistyössä viranomaisten ja muiden tahojen kanssa laadittu suunnitelma tavoitteista, toimenpiteistä, resursseista ja yhteistyöstä.

Mikäli sinulla on kysyttävää yleisesti maahanmuutosta Tuusulassa, ota yhteys **Kristiina Illikaiseen**,
kristiina.illikainen@tuusula.fi,
040 314 3382

Maahanmuuttajien osallistava toiminta

• Luetaan Yhdessä -verkosto

Hyrylän ryhmä: Maanantaisin klo 9–10.30. Perhekeskus Myötätuuli, Purjekuja 1
Jokelan ryhmä: Maanantaisin ja perjantaisin klo 10–11.30. Jokelan Kotikirkko, Keskustie 2, 05400 Jokela

Verkosto tarjoaa kaikille avoimia matalan kynnyksen suomen kielen ryhmiä yhteistyössä Tuusulan seurakunnan kanssa. Kerhoihin voi tulla ilman ilmoittautumista ja osallistua lähtötasosta riippumatta.

Lisätiedot:

Hyrylän ryhmä: ilkka.ettala@gmail.com

Jokelan ryhmä: teppo.koskela@gmail.com

Valtakunnallisen verkoston koordinointi: luetaanyhdessa.fi ja salla.tieva@luetaanyhdessa.fi

• Tuusulan seurakunnan toiminta

Luetaan Yhdessä -ryhmät

Yhteiset koulutukset maahanmuuttajatyöstä kiinnostuneille vapaaehtoisille tarvittaessa.

Rusutjärven iltatapahtuma maahanmuuttajille ja vapaaehtoisille kerran vuodessa yhteistyössä maahanmuuttajapalveluiden kanssa.

• Apua ukrainalaisille Tuusulassa -verkosto

Vapaaehtoisten pyörittämä verkosto järjestää ukrainalaisten ruoka-apua Hyrylässä, pääkirjaston kellarikerroksessa. Samassa tilassa on myös maahanmuuttajien vaate- ja pientavara-apua.

Yhteystiedot: autetaanyhdessa.tuusulassary@gmail.com

• Ukrainalaisten nuorten toimintaryhmä

Tiistaisin klo 17.30–19.30. Kunnan nuorisotila, Kauppakatu 6, Tuusula (Käyttäessäsi Google Mapsia kirjoita osoitteeksi Hyrylän tie 1). Ukrainalaisten 13–17 -vuotiaiden toimintaryhmä järjestetään yhteistyössä Tuusulan Rotaryklubin, seurakunnan, kunnan ja Apua ukrainalaisille Tuusulassa -verkoston kanssa.

Lisätiedot: Polina Krapytseva ukrainaksi ja venäjäksi WhatsApp/viber +358 41 725 7883 ja Kirill Konovets venäjäksi tai suomeksi WhatsApp +358 40 314 3385

Teksti: Annukka Luoderanta ja Elina Kolehmainen
Kuva: Timo Nurmi

Ikääntyneiden hyvinvointia edistetään monin tavoin

” Tuusulassa monimuotoisia palveluja senioreille. ”

Kunnan tärkeimpiä perustehtäviä on edistää asukkaidensa hyvinvointia. Kuntanäkökulma hyvinvointiin on laaja: siihen sisältyvät opetus ja varhaiskasvatus, osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet, yhteisöllisyyden tukeminen, liikunta- ja kulttuuripalvelut, terveelliset ja turvalliset asuinympäristöt ja paljon muuta. Kunnalla on keskeinen rooli myös ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisessä, ja sitä tuetaan monenlaisin palveluin.

Liikuntamahdollisuuksia

Säännöllinen liikunta auttaa ylläpitämään lihaskuntoa ja tasapainoa, mikä vähentää kaatumisriskiä ja parantaa elämänlaatua. Kävely, tuolijumppa, uinti tai voimaharjoittelu ovat hyviä vaihtoehtoja liikuntaan. Tuusulan vapaa-aikapalvelut järjestää eläkeikäisille ohjattua liikuntaa eri puolilla kuntaa. Liikuntaryhmiin voivat osallistua myös nuoremmat eläkeläiset sekä pitkäaikaissairaat. Ryhmät ovat sekaryhmiä ja sopivat sekä naisille että miehille. Osaan Hyrylän vesiliikuntaryhmistä on järjestetty kuljetus Pohjois-Tuusulasta.

Vapaaehtoistoimintaa

Yhteisölliset aktiviteetit ja vapaaehtoistyö ylläpitävät sosiaalisia suhteita ja tuovat väriä elämään. Tuusulassa kunta ja yhdistykset järjestävät vapaaehtoistoimintaa, johon voi osallistua sekä toimijana että vertaisena. Voit toimia vapaaehtoisena esimerkiksi

olohuonetoiminnassa, museoissa, Hyvän Tuulen Tuvilla, tapahtumissa, koulumummona tai -vaarina, puistokummina tai vaikka lenkkikaverina.

Asumisneuvontaa

Oma viihtyisä koti ja asuinympäristö, jossa on helppoa ja turvallista liikkua apuvälineidenkin kanssa, edistävät sosiaalisuutta, osallistumista ja turvallisuuden tunnetta. Niillä on myös selvä yhteys mielen hyvinvointiin. Asumisen tulevia tarpeita on hyvä miettiä ajoissa, jolloin aikaa jää muutostarpeiden toteuttamiseen ja muutokseen sopeutumiseen. Tuusulan kunnalla on oma ikääntyvien asumisneuvoja, jonka kanssa voit keskustella asumisen tilanteestasi ja etsiä siihen sopivia ratkaisuja. Voit sopia asumisneuvojan kanssa maksuttoman tapaamisen Hyrylään, Kellokoskelle tai Jokelaan.

Kulttuurihyvinvointia

Tuusulan monipuolisesta kulttuuritarjonnasta osa on kohdennettu ikäihmisille. Tuusulan museo järjestää muistelupajoja ja vierailee ikäihmisten tilaisuuksissa kertomassa alueen historiasta. Pääkirjastossa järjestetään toimintaa senioreille; ohjelmassa on mm. kirjailijavieraita, opastusta ja tietoisuuksia. Kirjaston kotipalvelu tuo palvelut ikääntyneiden kotiin, ja Celia-kirjasto tarjoaa äänikirjapalvelut lukemisesteisille. Kulttuuripalveluiden senioreille tuottamaa toimintaa ovat Tuusula-viikon palvelutalokiertue ja Vanhustenviikon kulttuuritapahtumat. Lisäksi Tuusulassa toteutetaan kulttuurisen vanhustyön hanketta, joka vie kulttuuritapahtumia palvelutaloihin ikäihmisten iloksi.

Vaikuttamisen väylä

Kuntalain mukaan kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ikääntyneiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Tuusulassa vuodesta 2000 toimineen ikäihmisten neuvoston jäsenet edustavat paikallisia eläkeläisyhdistyksiä. Neuvoston tehtävä on vahvistaa ikäihmisten äänen kuulumista kunnassa ja hyvinvointialueella. Neuvosto järjestää tilaisuuksia, edistää tuusulalaisten ikäihmisten oikeuksien toteutumista, ottaa kantaa ja antaa lausuntoja ikääntyneitä koskeissa asioissa. Ikäihmisten neuvostolla on edustajansa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa ja hyvinvointialueen vanhusneuvostossa. ●

Yhteystietoja

Liikuntapalvelut:
sami.liehu@tuusula.fi,
040 314 2222

Vapaaehtoistoiminta:
minna.mielonen@tuusula.fi,
040 314 3018

Asumisneuvonta:
elina.kolehmainen@tuusula.fi,
040 314 3068

Kirjastopalvelut:
riikka.mustajarvi@tuusula.fi,
040 314 3445

Ikäihmisten neuvosto, osallisuus:
annukka.luoderanta@tuusula.fi,
040 314 3035

**Hyrylän
sosiaali- ja terveysaseman
lähineuvontapiste
palvelee osoitteessa
Hyrylän tie 13 maanantaista
keskiviikkoon klo 9–15.**

**Lähineuvontapisteitä toimii
myös Järvenpäässä ja
Nurmijärvellä.**

Keusoten lähineuvontapiste helpottaa asiointia Hyrylässä

Hyrylään avattiin loppukesästä 2023 sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteinen lähineuvontapiste. Pisteellä asukkailla tarjotaan ajanvarauksetonta ohjausta ja neuvontaa sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvissä asioissa. Tarvittaessa asukkaita tuetaan myös kädestä pitäen Keusoten digitaalisten asiointikanavien käytössä. Yksi lähineuvontapisteiden tarkoituksista on tarjota vaihtoehtoinen asiointitapa asiakkaille, joille digiasiointi on haastavaa.

Lähineuvonnan yhteydessä kehitetään Keusoten ja järjestöjen välistä yhteistyötä. Pisteillä on järjestetty useita teemapäiviä alueen järjestöjen kanssa. Tavoitteena on vakiinnuttaa tämänkaltaisen yhteistyön osaksi pysyvää toimintaa.

Sekä asiakkaat että henkilöstö ovat ottaneet pisteet hyvin vastaan. Mahdollisuus asioida kasvotusten on tärkeää monelle asiakkaalle. Myös monipuolinen tiedonsaanti on yllättänyt asiakkaat positiivisesti. Kokonaisvaltaista auttamista tukee sosiaali- ja terveyspalveluiden saumaton yhteistyö.

– Ihmisten auttaminen on palkitsevaa, samoin se kun saa asiakkaiden asiat selvitettyä. Hyvä työyhteisö ja positiivinen palaute ovat tärkeitä, toteaa

Hyrylän lähineuvontapisteen työntekijä **Annukka Katainen**.

–Työssämme on parasta se, että meillä on monipuoliset mahdollisuudet auttaa ihmisiä pääsemään tarvitsemiinsa hyvinvointialueen laajoihin palveluihin, kertovat niin ikään lähineuvontapisteellä työskentelevät **Ilona Laine** ja **Linda-Maria Siro**.

– Kohtaamme päivittäin monenlaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä. Jokaisella asiakkaalla on yksilölliset tarpeensa, eikä kahta samanlaista päivää ole. Asiakkaita helpottaa, kun pisteellä palvelee sekä sosiaali- että terveydenhuollon ammattilainen. ●

Teksti: Katja Santalahti
Kuva: Keusote/Iiro Rautiainen

Sote-palveluiden saavutettavuus vieraskielisille paranee

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen eli Keusoten palveluista saa tietoa useilla kielillä. Ruotsin- ja englanninkieliset kieliversiot verkkosivuista sekä mahdollisuus kääntää verkkosivuston sisältöä laajemmin helpottavat tiedon löytymistä ja oikeaan palveluun ohjautumista.

Keusoten verkkosivustosta on tämän vuoden aikana julkaistu ruotsin- ja englanninkieliset versiot. Lisäksi on otettu käyttöön työkalu, jonka avulla sivuston sisällön voi kääntää useille muille kielille.

– Vieraskieliset, verkosta helposti saatavat materiaalit sujuvoittavat huomattavasti asiakkaiden palvelua. Niiden ansiosta vieraskielisten asiakkaiden ei tarvitse aina olla puhelimitse yhteydessä palveluun hakeutuessaan, vaan osa saa tarvitsemansa tiedon verkosta, iloitsee aikuissosiaalityön esimies **Larissa Franz-Koivisto** maahanmuuttajapalveluista.

Keski-Uudellamaalla vieraskielisten osuus väestöstä on noin 7 % eli noin 13 000 henkilöä. Suomen lisäksi puhutuimmat kielet ovat viro, venäjä, ruotsi ja englanti.

Keusoten verkkosivuilla olevalla Read-Speaker-työkalulla voi kuunnella tekstisisältöä ja kääntää sitä, eikä työkalua varten tarvitse ladata erillistä ohjelmaa.

Kuuntelutoiminnolla voi kuunnella verkkosivuston sisältöjä suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi vain yhdellä klikkauksella laitteesta ja olinpaikasta riippumatta. Tästä hyötyvät sekä vieraskieliset että esimerkiksi henkilöt, joilla on luki- tai oppimisvaikeuksia tai huonontunut näkö.

Käännöstoiminnolla voi kääntää sisällön ensin tekstiksi ja sen jälkeen puheeksi monilla kielillä. Valikoimaan kuuluvat arabian, englannin, espanjan, hollannin, indonesian, italian, japanin, kiinan, korean, kreikan, latvian, norjan, portugalilain, puolan, ranskan, romanian, ruotsin,

saksan, tanskan, thain, turkin, ukrainan, unkarin, venäjän ja vietnamin kielet. ●

Teksti: Jenni Kontto
Kuva: Kari Kohvakka

Jokelassa ensi vuosi on pelkkää juhlaa!

Jokelan tiilitehtaan perustamisesta tulee ensi vuonna kuluneeksi 150 vuotta. Tätä on syytä juhlia näkyvästi ja koko kunnassa. Jokelan merkittävä teollisuushistoria on syntynyt rautatien ja erityisesti aseman ympärille. Kauniit lammet ja historialliset rakennukset eivät olisi ilahduttamassa meitä tänään, ellei juna olisi jo vuosia sitten pysähtynyt kylään.

Tämän päivän Jokelaa kuvaavat vaikkapa sanat luonnonläheisyys, yhteisöllisyys, perhekeskeisyys, saavutettavuus ja verkostomaisuus. Luonnonläheisyys näkyy kauniina lampina, loistavina liikuntamahdollisuuksina kuntopoluilla ja laduilla, joen-uomina, laitumina ja luonnonvaraisten eläinten kuulumisena jokelalaisten arkeen vahvasti ihan kotipihasta alkaen.

Yhteisöllisyyttä, auttavaisuutta ja aktiivisuutta löytyy – aina joku tietää henkilön, joka tietää asiasta enemmän ja voi olla avuksi. Perhekeskeistä elämää voi viettää antamalla turvallisten kulmien kasvattaa lapsia. Jokainen voi luottaa siihen, että varhaiskasvatus- ja koulupalvelut ovat laadukkaita ja että koko perheelle löytyy runsain mitoin erilaisia harrastusmahdollisuuksia.

Jokelan saavutettavuutta auttaa oma rautatieasema, ja päärataa pitkin matka Helsinkiin tai muihin lähikuntiin ja -kaupunkeihin hoituu ekologisesti ja nopeasti. Verkostomaisesti jokelalaiset käyttävät palveluita radan varressa ja lähikunnissa. Myös monenlaiset pop up -palvelut harrastusten ja muiden palveluiden osalta ovat jokelalaisten hyvää arkipäivää.

Juhlavuotena haluamme nostaa Jokelan vahvuuksia ja jokelalaisia esille. Kunta on vahvasti mukana juhlatoimikunnan jäsenenä järjestämässä monenlaisia tapahtumia, lisäksi olemme tukeneet juhluvuotta rahallisesti. Arjestaan juhlaa tekevät kuitenkin vahvat ja aktiiviset yhdistyksemme sekä kyläaktiivit, jotka ovat omalta osaltaan varmistamassa, että Jokela pysyy elinvoimaisena ja tarjoaa kattavasti toimintaa kaikenikäisille.

Jokelan liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia kehitetään, ja uusia toimintoja mahdollistetaan kuntalaisille jo nyt ennen juhluvuotta. Uusi talviuintipaikka aukeaa kaudella 2023–2024; palvelu on loistava täydennys jo muutenkin upille liikuntapuitteille.

Kulttuurin harrastajille tuleva juhluvuosi tarjoaa muun muassa näyttelyjä runsain mitoin. Tiilitehtaan tiloja kunnostetaan, jotta ne mahdollistavat tunnelmalliset puitteet erityisesti juhluvuotta varten järjestetyille taiteelle.

Loistavasti onnistunut *Tarinoiden Talot*-tapahtuma saa jatkoa vuonna 2024. Tämän vuoden tapahtuma keräsi lähes 600 kävijää Jokelaan. Vierailijajoukko koostui jokelalaisten lisäksi suurelta osin lähipaikkakuntalaisista, mutta ilahduttavan suuri joukko vierailijoista oli kauempaakin.

Tarinoiden Talot-tapahtuma toimi loistavana avauksena pohjoisimman kylämme Jokelan esittelyssä. Kotinsa avanneet jokelalaiset olivat päivään tyytyväisiä ja totesivat kävijöiden vierailleen kohteissa hyvillä mielin ja koteja kunnioittaen.

Nyt etsitään uusia ihastuttavia kohteita ensi vuoden tapahtumaamme. Kodin ei tarvitse olla vanha ja historiallinen, toki sillä on oma arvonsa, vaan riittää, että siitä löytyy persoonallisuutta. Jos sinulla on sisustussilmää, puutarhasi on erityisen kaunis tai kotisi on tyyliltään erilainen, tervetuloa

mukaan! Aina ihanampaa on, jos talolla tai sen asukkaalla on värikäs tarina kerrottavana.

Jokela 150 vuotta -juhlatoimikunnan ohjausryhmään kuuluvat **Markku Spoo**, **Leena Jokinen**, **Markku Ranta-aho**, **Riku Rantakari**, **Rita Komulainen**, **Juha Aunola**, **Lilli Salmi** ja **Jenni Kontto**. Lisäksi työryhmiin kuuluu suuri joukko vapaaehtoisia toimijoita. ●

Jos haluat mukaan juhluvuoden toimintaan, ole yhteydessä Markku Spooiin, p. 040 500 4832 tai jokela150v@gmail.com.

Teksti ja kuvat: Timo Nurmi

Kauneutta ja käytännöllisyyttä

Kunnan viheralueet vaativat hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuoden. Syksyn myötä työlliställä on ollut esimerkiksi vesakonraivausta. Tähän aikaan vuodesta tehdään myös paljon töitä, joilla valmistellaan alueita talveen.

Moottorisaha rähähtää käyntiin Tuusulanjärven rantamaisemassa, ja hetken päästä huonokuntoinen puu kaatuu maahan. Puun oksat karsitaan ja runko paloitellaan osiin, jotka jätetään metsään lisäämään luonnon monimuotoisuutta.

– Tänäkin teemme kaatoja raivaustyötä Paijassa. Huonokuntoiset puut poistetaan, lisäksi raivaamme aluskasvillisuutta. Seuraamme puuston kuntoa koko ajan löytääksemme huonokuntoiset yksilöt, ja saamme niistä myös vinkkejä kuntalaisilta. Maisemanhoidossa pyrimme turvaamaan sekä luonnon monipuolisuuden että alueiden virkistyskäyttömahdollisuudet, kertoo työnjohtaja **Anne Saavalainen**.

Kesä on viherpalveluille kiireistä aikaa, mutta kausiluonteisia töitä on jokaisena vuodenaikana, sanoo kunnanpuutarhuri **Mia Järvinen**.

– Lintujen pesintäajan päätyttyä olemme rai- vanneet puistometsiä eli poistaneet muun muassa pajukkoa. Lisäksi on tehty kasvien syyslannoituksia. Myös puiden suojaaminen on tärkeää, jotta ne eivät talven mittaan häviä jänisten ja muiden luontokappaleiden suihin. Olemme istuttaneet Tuusulaan aika paljon esimerkiksi kirsikkapuita osallistuvan budjetoinnin hankkeiden kautta, ja puista on pidettävä huolta myös istutuksen jälkeen.

Kun syksy etenee talveksi, päästään tekemään myös töitä, jotka muina vuodenaikoina ovat hankalia.

– Tuusulanjärven rannoilla teemme raivauksia, joita ei pääse kunnolla tekemään lämpiminä vuodenaikoina. Rannat ovat niin pehmeitä ja upottavia.

Kunnan tekemä viheralueiden eli muun muassa puistojen ja niittyjen hoito perustuu kunnossa-

pitoluokitukseen, jossa kullekin aluetyypille on määritelty hoitoluokka. Viimeisin päivitys luokitukseen tehtiin muutama vuosi sitten. Työssä on otettava huomioon myös esimerkiksi luonnon monimuotoisuutta turvaavan Natura 2000-hankkeen määrittämät rajoitukset viheralueiden hoidolle. Viherpalveluiden työ linkittyy kiinteästi myös Tuusulan kunnan ilmasto-ohjelmaan.

– Iso osa työstä on kunnossapitotyypistä. Meillä on esimerkiksi paljon leikkipuistoja, joista myös tulee palautetta kuntalaisilta. Laitteita pitää

säännöllisesti huoltaa ja välillä korjata. Viime aikoina ongelmana leikkipuistoissa on ollut lisääntynyt ilkivalta. Se on todella harmi, sillä hieman iäkkäämpiin laitteisiin voi olla hankalaa saada varaosia, joten rikottujen laitteiden palauttaminen käyttöön voi kestää, sanoo Mia Järvinen.

Kuntalaisilta tulee säännöllisesti palautetta ja kysymyksiä myös pölyttäjien elinolosuhteiden varmistamisesta. Mia Järvisen mukaan pörräiset ja niiden merkitys luonnon monimuotoisuuden turvaajana otetaan huomioon muun muassa niittotyössä.

– Pääsääntöisesti niittämme niityt kerran vuodessa, tilanteesta riippuen niittokertoja voi olla kaksi. Meillähän on sekä luonnonniittyjä että kylvettyjä niittyjä, joille on kylvetty muun muassa ruiskukkaa ja unikkaa. Näitä kukkia kuntalaiset voivat sitten käydä poimimassa vaikka kotejaan kaunistamaan.

Vaikka viherpalveluiden työ on periaatteessa kasvuston hyvinvoinnin edistämistä, joitakin lajeja halutaan poistaa luonnosta.

– Teemme pitkäjänteistä työtä haitallisten vieraslajien poistamiseksi. Näitä haittakasveja hävitetään näivettämällä eli leikkaamalla ne aina uudelleen alas. Vähitellen kasvit saadaan hävitettyä. Menneenä syksynä haitallisten vieraslajien luetteloon tuli uutena viitapihlaja-angervo, jota on käytetty Suomessa paljon vuosien mittaan. Nyt lähdemme hävittämään sitä.

Tuusulan kunnan viherpalveluissa työskentelee ympärivuotisesti viisi viheralueiden hoitajaa, kesäisin joukkoon liittyy kausityöntekijöitä. Osa töistä teetetään ulkopuolisilla urakoitsijoilla.

– Viherpalveluissa on perinteisesti töissä kokenutta väkeä. Viime aikoina joukkoon on tullut myös nuorempia tekijöitä. Tämän hetken taloustilanne erityisesti rakennusalalla vaikuttaa varmasti siihen, että ulkopuolisilla teetetäviin urakoihin on löytynyt hyvin tekijöitä. ●

Tuusulassa ennallistetaan luonnonsuojelualueita

Ihmistoiminnan jäljet näkyvät myös luonnonsuojelualueilla. Tuusulassa luonnonsuojelualueiden verkostoon kuuluu aiemmin metsätalouuskäytössä olleita metsiä ja soita. Käyttö on muokannut alueita, joita pyritään nyt ennallistamalla palauttamaan kohti luontaista tilaa. Tuusulan kunta on saanut valtakunnallisesta Kunta-Helmi -ohjelmasta rahoitusta suojelualueilla tehtävään ennallistamiseen.

Metsäisillä alueilla lisätään lahoppuuta maastoon, jotta harvinaistuvat, lahoppuusta riippuvaiset lajit saisivat lisää elinympäristöjä. Metsäpurojen virtausta monipuolistetaan lisäämällä uomaan puurankoja, joita luonnontilaisissa puroissa on runsaasti.

Puumateriaali parantaa virtaavan veden laatua ja tarjoaa vesieliöille ravintoa sekä elinpaikkoja.

Tuomalansuon luonnonsuojelualueella rakennetaan konevoimin pintavaljeja ojiin, jotta vesi pääsisi levittäytymään takaisin turvemaalle ja kuivatuksen myötä yleistynyt metsäinen lajisto alkaisi väistyä suokasvillisuuden tieltä.

Soiden ennallistaminen on usein eduksi myös ilmastolle, kun veden kyllästävässä turvemaassa hajoaminen hidastuu ja hiilidioksidin vapautuminen vähenee.

Suojelualueille on lisäksi levinnyt vieraslajeja, kuten terttuseljaa. Niitä poistetaan kaikilta suojelualueilta, joille ne ovat levittäytyneet.

Ennallistamistöitä tehdään Tuusulassa useissa kohteissa: Tuomalansuon, Lonkerinkorven, Harminsuon-Harminkallion-Matkoissuon, Heinisuon, Inkilän Haarajoen, Rajalinnan ja Maarinjärven-Degkärrin alueilla. ●

Teksti: Lotta Muje ja Ari Antila
Kuva: Maurice Sahl/Unsplash

Polta puuta fiksusti

Keski-Uudenmaan ympäristökeskukseen tulee vuosittain useita ilmoituksia savuhaittaepäilyistä, jotka ovat usein seurausta puun pienpoltosta. Tyypillisimmin savuhaittaa esiintyy pientaloalueilla lämmityskauden aikana asukkaiden lämmittäessä kotejaan puulla. Savuhaittaa voi syntyä myös ulkotulisijojen käytöstä tai tupakansavusta.

Savuhaittatapauksissa terveydensuojeluviranomainen joutuu usein tasapainoilemaan oikeuksien ja velvollisuuksien välillä. Lähtökohtaisesti puun pienpoltto on sallittua toimivassa ja oikein huolletussa tulisijassa, mutta se ei saa aiheuttaa terveyshaittaa.

Jos epäilet puun pienpoltton aiheuttavan terveyshaittaa, sinun kannattaa ensin olla yhteydessä epäillyn haitan aiheuttajaan. Suurin osa savuhaittatapauksista ratkeaa keskustelemalla. Mikäli haitan aiheuttajan kanssa keskusteleminen ei auta, voi haittaepäilyistä ilmoittaa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Tuusulan kunnan terveydensuojeluviranomainen on Keski-Uudenmaan ympäristökeskus.

Terveydensuojeluviranomaisen tehtävä on selvittää, aiheutuuko savusta terveys- tai viihtyvyyshaittaa alueen asukkaille. Viranomainen voi puuttua vain terveyshaittaa aiheuttaviin savuhaittatilanteisiin.

Puun pienpoltosta aiheutuu aina päästöjä, kuten häkää, pienhiukkasia ja hiilivetyjä. Toistaiseksi tulisijoille ei ole asetettu päästörajoja. Päästöjen määrään ja puunpoltton tehokkuuteen voi vaikuttaa vain tulisijan käyttäjä itse. ●

Muistathan nämä asiat:

- Polta ainoastaan kuivaa ja puhdasta puuta
- Älä polta käsiteltyä puuta tai jätteitä
- Huolehdi, että palaminen tulisijassa saa aina riittävästi ilmaa
- Opettele tulisijan oikeaoppinen käyttö ja varmista, että kaikki tulisijaa käyttävät osaavat sen
- Huomioi sään vaikutus tulisijan toimivuuteen ja savun käyttäytymiseen
- Huolla ja puhdista tulisija säännöllisesti
- Huomioi myös naapurisi tulisijaa käytettäessä!

Savuhaittaepäilyt
voi ilmoittaa
osoitteeseen
yaktoimisto@tuusula.fi

Teksti: Heli Hakulinen
Kuvat: Mikael Kuitunen

Katso lyhyt video
Tuusulan kunnan
ruokapalveluiden
toiminnasta:
vimeo.com/863072305

Pop up -ravintola tutustuttaa vastuullisuuteen

Tuusulan koulut ovat ottaneet harppauksen kohti vastuullisempaa ja tietoisempaa ruokailukulttuuria Vastuullisen pop up -ravintolakonseptin myötä. Vuonna 2021 käynnistetty konsepti on kiertänyt ensin pienemmillä kouluilla. Syksyn 2023 aikana konseptia on tehty tutuksi myös kaikilla isoimmilla tuusulalaisilla kouluilla.

Konsepti ei ole vain tietoisuuden hiilijalanjäljestä vaan pyrkii laajentamaan ymmärrystä ruokailuun liittyvästä vastuullisuudesta. Teemaviikon aikana oppilaat voivat tutustua oman koulunsa ruokahäviökin määrään ja ateriavaihtoehtojen hiilijalanjälkeen sekä käydä keskustelua vastuullisuudesta yleisesti. Oppilaat voivat esimerkiksi vertailla liha- ja kasvis-hampurilaisen aiheuttamaa hiilijalanjälkeä ja päätellä, että kasvisvaihtoehdon suosiminen on ympäristöystävällisempi valinta.

Vaikuttamista omilla valinnoilla

Ruokailun vastuullisuus voi monen mielestä tuntua vaikeasti hahmotettavalta asialta. Vastuullinen pop up -ravintola on konkreettinen tulos ruokapalveluiden osallistumisesta Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan.

Kehitysohjelman myötä kehitettiin konsepti, jossa ruokatuotannon vastuullisuuteen voidaan tutustua monesta näkökulmasta. Tarkoituksena ei ole syventää ilmastoahdistusta vaan herättää oppilaiden mielenkiintoa ja saada heidät pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia ympäristöön, muihin ihmisiin ja yhteiskuntaan.

Ensimmäinen testipäivä järjestettiin Rusutjärven koululla, jonka jälkeen konsepti kiersi vuosien 2021–2022 aikana kaikissa kunnan pienissä

kouluissa. Konseptin kierrättäminen pienissä kouluissa osoitti, että vastuullisuusteemaan on syytä varata aikaa, jotta vastuullisuuden teemoja pystytään käsittelemään riittävän syvällisesti oppilaiden kanssa.

Konseptia päivitettiin niin, että vastuullisuusteemaan tutustutaan lyhyiden tietoisuuskumaiden muodossa ja koulun ruokailutilassa esillä olevien materiaalien avulla. Teemaviikko huipentuu lounaaseen, jolloin tarjolla on ruokapalveluiden kehittämä ilmastoburgeri.

Monipuolinen näkökulma vastuullisuuteen

Vastuullisuus ruokailussa on laaja käsite, joka sisältää sosiaalisen, taloudellisen, ekologisen ja kulttuurisen vastuullisuuden. Ruokapalveluissa näitä osa-alueita tarkastellaan esimerkiksi hankintojen, ruokavalintojen, ravitsemuksen ja hävikin hallinnan kautta. Tuusulan kunnan ruokapalvelut on

laatinut toiminnalleen vastuullisuussuunnitelman, jossa linjataan ruokapalvelun toimintaa vastuullisuusnäkökulmasta.

On tärkeää huomata, että vaikka vastuullisuuskriteerit voivat joskus olla ristiriidassa keskenään, Tuusulassa pyritään tekemään valintoja jotka tukevat kokonaisvaltaista vastuullisuutta.

Vastuullisuus osaksi arkea

Vastuullinen pop up -ravintola innostaa lapsia ja nuoria pohtimaan ruoan alkuperää ja vaikutuksia ympäristöön sekä yhteiskuntaan. Samalla konsepti haastaa jokaisen miettimään omia kulutustottumuksiaan. Ravintolakonsepti on esimerkki siitä, miten vastuullisuutta voidaan tuoda osaksi arkipäivää kouluympäristössä.

Toivomme, että tämä ruokakasvatuksellinen konsepti innostaa oppilaita tekemään tietoisempia valintoja ja auttaa muita kuntia ja oppilaitoksia seuraamaan perässä vastuullisuuden tiellä. ●

Tutustu Tuusulan historiaan Finnassa

Tuusulan museo julkaisi syyskuussa Finna.fi-hakupalveluun ensimmäistä kertaa vanhoja valokuvia. Nyt siellä on selattavissa yli 700 kuvaa eri puolilta Tuusulaa. Museo jatkaa valokuva-kokoelman täydentämistä Tuusula 380 -juhluvuoden keräyksellä.

Finna.fi-hakupalvelu kokoaa yhteen satojen museoiden, arkistojen ja kirjastojen aineistoja. Aiemmin yleisö on päässyt tutustumaan Tuusulan museon valokuviiin lähinnä näyttelyissä, monenlaisissa julkaisuissa sekä museon virtuaalituusula.fi -verkkosivustolla. Finnassa aineistoja on esillä laajemmin, ja hakutoiminnot helpottavat kuvien löytämistä.

Finnassa löytyy nyt muun muassa valokuvia Kellokosken ruukista, Jokelasta ja Hyrylästä. Finnaan valikoitiin toisaalta vanhimpia valokuvia Suur-Tuusulan alueelta, mutta myös 1990-luvun Tuusulaa dokumentoiva kokonaisuus. Valokuvissa voi nähdä menneiden vuosikymmenien maisemia ja elämäntapaa, Rantatien taiteilijoita ja muita tuusulalaisia. Finnassa on myös museon taidekokoelmia ja arkistoaineistoa, kuten Halosen perheen kirjeenvaihtoa.

Tulevaisuudessa valokuvia julkaistaan Finnassa lisää, mutta työ on melko hidasta. Materiaali on digitoitava, lisäksi on kirjattava siihen liittyvät tiedot, kuten ajoitus, paikka ja kuvaaja. Samalla tarkastetaan kuvien julkaisu-oikeudet ja tehdyt sopimukset niiden käytöstä. Osa kokoelmien kuvista ja taustatiedoista jää museon omaan käyttöön.

Tuusulan museon Finnassa julkaisemista kuvista suurin osa on jaettu laajan käytön mahdollistavalla lisenssillä.

– Haluamme, että valokuvat pääsisivät mahdollisimman laajasti esiin. Aina kun jaamme vanhoja kuvia Tuusulasta omissa sosiaalisen median kanavissamme, syntyy eloisa keskustelua, intendentti **Jaana Koskenranta** kertoo.

Tuusulan museo kerää valokuvia ja muistitietoa

Tuusulan museo tallentaa paikkakunnan historiaan liittyvää aineistoa. Kokoelmien pääpaino on valokuvissa, monenlaisessa arkistoaineistossa ja muistitiedossa. Tallennustyötä tehdään jatkuvasti, mutta kuluneena syksynä museo on järjestänyt erityisen kampanjan juhliakseen 380-vuotista Tuusulaa ja 100-vuotista Museoliittoa.

Museon kokoelmat kertovat monin tavoin Tuusulan alueiden historiasta ja kehityksestä. Toisaalta kokoelmassa on myös isoja aukkoja. Museo ottaa kiinnostavat erityisesti valokuvat ja materiaali, joka kertoo ihmisten elämästä Tuusulassa 1960-luvulta eteenpäin. Myös rakennuskulttuuriin ja maisemaan liittyvät kuvat kiinnostavat.

– Pyrimme tallentamaan koko Tuusulan historiaa. Siksi myös materiaali Tuusulan kylistä ja

Kellokosken tehdasyhteisön lapsia 1959. Kuvaaja Martti Lind.

Osuuskauppa Tehon Jokelan myymälän henkilökunta poseeraa kaupparakennuksen edessä. Kuvaaja Nikolai Breneff.

Hyrylän puuvaruskunta 1940-luvulla.

haja-asutusalueilta on tervetullutta, kertoo Jaana Koskenranta.

Museo vastaanottaa myös arkistomateriaalia, joka liittyy tuusulalaisten elämään. Vanhat todistukset, kuitit ja asiakirjat voivat olla esimerkiksi arkielämäntutkimukselle kiinnostavia lähteitä.

– Kokoelmissa materiaali on tallessa tuleville sukupolville. Uudemman materiaalin osalta voidaan sopia myös käyttörajoituksista, jotka purkautuvat aikanaan, täydentää Jaana Koskenranta.

Museo toivoo ihmisten innostuvan myös kirjoittamaan omia tai suvun muistoja tai anekdootteja elämästä Tuusulassa. Vuoden 2023 loppuun mennessä museo@tuusula.fi -sähköpostiin lähetetyt kertomukset osallistuvat kahden Museokortin arvontaan. ●

Ota yhteyttä:

Tuusulan museo
museo@tuusula.fi

Intendentti Jaana Koskenranta
jaana.koskenranta@tuusula.fi
p. 040 314 3460

Martta Wendelinin juhlaa vuonna 2023

Kuvittaja ja taidemaalari **Martta Wendelinin** (1893–1986) syntymästä tulee kulu-neeksi 130 vuotta. Tänä vuonna Wendelinia on juhlistettu kahdella näyttelyllä; keväällä avautui Heinävedellä Valamon luostarissa *L TossTAR ai Zahe AUA ulsTeahe hTTAeerecesaiAolhuehhaA*-näyttely ja syyskuussa Tuusulassa Taiteilijakoti Erkkolassa *DhUuUUAuloahhloeeTAAAL TossTARaiZaheA ntuAyulst*. Loppuvuodesta valmistuu elämäkerta Martta Wendelinistä.

Martta Wendelin oli tunnetuimpia suomalaisia kuvittajia 1900-luvun alkupuoliskolla. Hänen kuvitustensa idyllinen tunnelma sekä kodin ja perheen elämää kuvaavat aiheet välittyivät etenkin Kotiliesi-lehden kansissa. Wendelinin tuotanto koostuu yli 6 000 kuvituksesta. Hän teki 400 kirjan kansikuvitusta, 3 000 kuvitusta sisäsivuille, 1 000 postikorttia, 300 Kotilieden kansikuvaa sekä yli 1 000 lastenlehden kuvitusta. Lisäksi hän maalasi vapaata taidetta öljyväreillä, akvarellilla ja pastelliväreillä. Maisemien, asetelmien ja kaupunkiaiheiden lisäksi hän oli suosittu muotokuvamaalari etenkin uransa loppupuolella.

Martta Wendelin – Kultahiekkaa ihmisten poluille -näyttely Valamon luostarin näyttelytilassa esittelee Wendelinia taidemaalarina ja kuvittajana. Näyttelyn kuraattoreina ovat olleet näyttelyamannuensi **Päivi Ahdeoja-Määttä** ja kulttuurintuottaja **Liisa Heikkilä-Palo**. Suomen Kulttuurirahasto on tukenut näyttelyä ja se on Martta Wendelin Seuran, Valamon luostarin sekä Tuusulan museon yhteistuotantoa. 5.3. avattu näyttely on kerännyt jo yli 16 000 kävijää, ja se on saanut jatkoaikaa 1.4.2024 asti.

Valamon luostarin näyttelyssä Wendelinin kuvitustaide tulee esille näyttelytilan keskelle raken-

netun spiraalin ulkoseinälle aseteltujen yli sadan kehystetyn Kotiliesi-painokuvan ja sisäseiniä koristavien postikorttien avulla. Näyttelyssä on esillä vapaan maalaustaiteen teemat kukka-aiheista maisemiin ja muotokuvaan sekä Wendelinin Valamo- ja Karjala -aiheisiin.

Elämää Suopellossa

Martta Wendelin asui Tuusulassa yli puolet elämästään. Taiteilijakoti Erkkolan näyttely *Elämää Suopellossa* kuvaa Wendelinin ensimmäistä vuosikymmentä Tuusulassa, jolloin hän asui vuokralla **Anni** ja **Paavo Paloheimon** omistamassa Suopelto-huvilassa. Suopellon kaunis miljöö puutarhoineen näkyi maalauksissa ja kuvituksissa. Kotilieden kansikuva elokuussa 1940 kuvaa tyttöä punaisen tuvan portailla syömässä mustikoita tuohiropeesta. Mökki oli Paloheimon lasten leikkimökki, chateau.

Martta Wendelin tutustui **Anni Paloheimon** äitiin Maija Haloseen keväällä 1938. Marttaa ja Maijaa yhdistivät taide sekä kodin ja puutarhan hoito. Näyttelyssä on myös esillä **Pekka Halosen** maalauksia Maijasta ja lapsista sekä elämästä Halosenniessä. Paloheimoilla oli kesäpaikka Kuhmoisissa kuten Halosillakin. Paavo Paloheimo oli kerännyt vanhoja 1700–1800-lukujen aittoja Teriniemeen, jonne Marttakin pääsi vierailulle. Teriniemi-aiheet näkyivät Wendelinin maalauksissa ja kuvituksissa 1940-luvun alussa.

Elämäkerta julkaistaan marraskuussa

Martta Wendelinistä on ilmestymässä Docendon kustantama uusi elämäkerta *Kultahiekkaa ihmisten poluille – Martta Wendelinin elämä*. Kirjan kirjoittamiseen ja toimittamiseen on saatu apurahaa Alfred Kordelinin säätiöltä ja Amerin Kulttuurisäätiöltä. Kirjan ennakkomyynti alkaa jo marraskuun lopulla Taiteilijakoti Erkkolassa ja Halosenniessä. Kirjakauppoihin kirja tulee myyntiin ensi vuoden alussa.

Martta Wendelinin syntymäpäivänä 23.11. Taiteilijakoti Erkkolaan on vapaa sisäänpääsy klo 12–17. ●

Martta Wendelin, Kukkivia omenapuita, 1930–40-l., öljy, yksityiskokoelma.

**Elämää Suopellossa –
Martta Wendelin
130 vuotta
4.10.2023–4.2.2024**

TAITEILIJAKOTI ERKKOLA
Rantatie 25, Tuusula
erkkola.fi

Avoinna
ke–su klo 12–17
Joulutauko 20.–26.12.

Pääsymaksut
6/4/2 €, 1.1.2024 alk. 8/6/0 €

Suosittu näyttely Valamon luostarissa on saanut jatkoaikaa 1.4. asti.

Martta Wendelin, Tyttö portailla, Kotilieden kansikuvitus elokuu 1940, peiteväri, Tuusulan museo.

Halosenniemi täyttyy nykytaiteesta

Halosenniemen ateljeen ikkunaremontin valmistuttua rakennuksen ovat vallanneet värikkäät ja monitulkintaiset nykytaiteen teokset Nelimarkka-Rahaston kokoelmista. *GTTYaesTAghzGU* -näyttely tuo yhteen unelmia elämästä, matkahaaveita tuntemattomaan, toivoa perheistä ja elämänviisauksien etsintää vanhoista kulttuureista. Teoksia muun muassa **Stina Saaristolta**, **Veikko Mylleriltä**, **Kim Simonssonilta**, **Emma Ainalalta**, **Tommi Toijalta**, **Jarmo Mäkilältä** ja **Marja Sunalta**. Mukana on myös talon isännän **Pekka Halosen** teoksia.

Pekka Halosen (1865–1933) ja **Eero Nelimarkan** (1891–1977) taiteilijan urilta syntyi runsaasti suomalaisten rakastamia maisemia ja kotinäkyelmiä. Heidän työstään syntyivät myös kotimuseo Halosenniemi ja Nelimarkka-museo Alajärvelle. Nelimarkkaa ja Halosta yhdistivät vaatimaton sosiaalinen tausta, vankkumaton kiinnostus taiteen eri lajeihin ja sinnikkyys taiteen opiskeluissa. Heidän maalauksiaan yhdistää erityisesti syvä henkistynyt kiinnostus luonnon kuvaamiseen.

Nelimarkka-Rahasto tukee elävien taiteilijoiden työtä ostamalla teoksia kokoelmaansa. *Haaveita ja näkyjä* -näyttely on kuratoitu Nelimarkka-Rahaston kokoelmista. Näyttelyssä on yli kolmenkymmenen taiteilijan teoksia sekä Halosenniemen isännän Pekka Halosen maalauksia.

Halosenniemen ateljeen valloittavat Jarmo Mäkilän *Triptyykistä Kaikki isäni linnut* (1995) ja Stina Saariston *Rukkaset* (2001). Molemmista suurikokoisissa maalauksissa on malliksi ja katseen alle asettunut taiteilija itse, aiheen tuomassa roolissaan. Mäkilän miesrooli on vanhenevan henkilön sisäänpäin kääntynyt hahmo wrightimäisten lintujen ympäröimänä. Saaristo on puolestaan prinsessan hahmossa, tosin rujonnäköisesti ja suurennettuna siten, että kitaan mahtuisi muutakin kuin sammakko. Tunnelmaa pehmentävät Kim Simonssonin ja **Mi Kuopan** satuolentomaiset veistokset.

Näyttelyn teoksissa palataan menneeseen aikaan etsimään elämänviisautta filosofiasta ja vanhoista kulttuureista. Vastapainona voi uppoutua halutessaan **Riiko Sakkisen** teoksen viesteihin ylikulutuksesta ja ostokäyttäytymisestä.

Ruuan tuotanto on jatkuva poliittinen ja taloudellinen aihe. Emma Ainalan *Plant Based* -teoksen nuoret kyborgimaiset naiset kaalien keskellä muodostavat sillan myös Halosten aikaiseen elämänmenoon, lähiruokaan omasta pellostaan ja ruuan saatavuuteen.

Näyttely teoksista löytyy myös tunteikkaita teemoja; ihmisarvo, tasa-arvo, kasvu ja perhe-elämä tulevat puntaroiduksi uusin silmin taiteilijoiden teosten kautta.

Taiteilijatapaamisia

Halosenniemeen on kutsuttu näyttelyn taiteilijoita kertomaan teoksistaan. Marraskuussa Stina Saaristo kertoo taiteestaan aiheella *Kiltit ja tuhmat tytöt* ja **Katja Tukiainen** avaa teoksensa *Mumme keräsi irronneet hiukset neulatyynyn täytteeksi* taustoja. Myöhemmin taiteilijavieraksi saapuvat muun muassa **Viggo Wallensköld**, Kim Simonsson ja **Riitta Nelimarkka**. ●

Halosenniemi avautui lokakuun lopussa

Halosenniemen ateljeen ison ikkunan konservointi eteni suunnitellusti, ja ovet päästiin avaamaan yleisölle 31.10. Rakennuskonservaattori **Tony Lidman** on kertonut projektin edetessä yllättyneensä, kuinka hyvästä puusta ikkunat on aikoinaan tehty. Puuosille on puhdistuksen lisäksi riittänyt pääasiassa hiominen ja pellavaöljykäsittely. Haasteen työlle on toki tehnyt ikkunan suuri koko ja alkuperäinen lasitus.

Pekka Halonen suunnitteli ateljeen ikkunan pohjoiseen, josta tuleva valo on taiteilijalle sopivan tasainen pitkin päivää. Hän kiinnitti myös huomiota rakennuksen lämpötalouteen, joten ikkuna tehtiin kolminkertaiseksi ja kaksi sisintä lasia kitattiin yhteen karmiin. Koska alkuperäiset, aaltoilevat lasit haluttiin säilyttää ehjinä, ei niiden kittauksia nyt valmistuneessa korjauksessa avattu. Tämän vuoksi näkymä Tuusulanjärvelle voi yhä olla hieman samea, mutta ikkunan yleisilme on huomattavasti kirkastunut.

Jarmo Mäkilä, *Triptyykistä Kaikki isäni linnut (vanhuus)*, 1995, akryyli kankaalle, kovalety 120x150cm, Nelimarkka-Rahaston kokoelma.

Haaveita ja näkyjä – nykytaidetta Nelimarkka-Rahastosta 31.10.2023–21.4.2024

Haaveita ja näkyjä -taiteilijatapaamiset

Kiltit ja tuhmat tytöt to 9.11. klo 18
Taiteilijavierana Stina Saaristo

Mumme keräsi irronneet hiukset neulatyynyn täytteeksi to 30.11. klo 18
Taiteilijavierana Katja Tukiainen

Katseen kohteena to 18.1.2024 klo 18
Taiteilijavierana Viggo Wallensköld

Taiteilijavierana Kim Simonsson to 8.2.2024 klo 18

Oma katse pe 8.3.2024 klo 18
Naistenpäivänä taiteilijavierana Riitta Nelimarkka

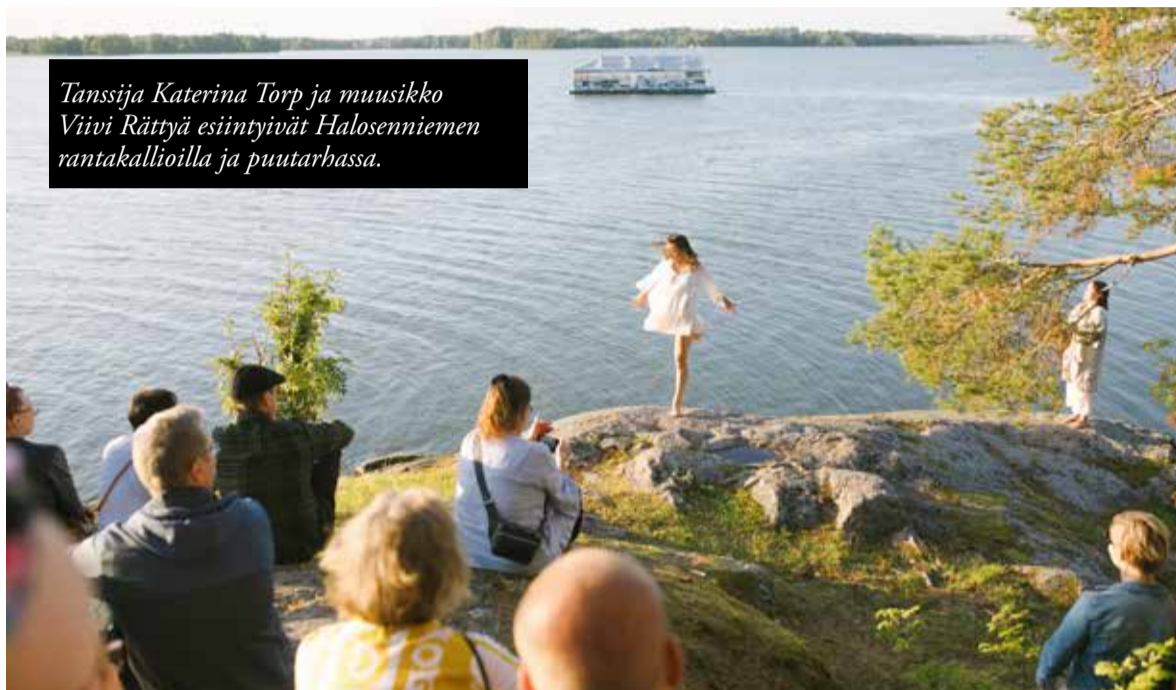
Halosenniemi
Halosenniementie 4–6, Tuusula
p. 040 314 3466, halosenniemi.fi

Avoinna
ti–su klo 12–17
Pääsymaksut 10/8/4 €
Museokortti, Kaikukortti

Tuusulan taiteiden yö oli kulttuurin juhlaa parhaimmillaan

Elokuun toisessa perjantaisa on taikaa. Tuusulan taiteiden yötä vietettiin 11.8.2023 Kotorannanpuistossa ja muualla Etelä-Tuusulassa, Jokelassa ja Kellokoskella. Ilta oli sään puolestakin kaunis, ja tuusulalaisia oli liikkeellä tuhatmäärin.

Tanssija Katerina Torp ja muusikko Viivi Rättyä esiintyivät Halosenniemen rantakallioilla ja puutarhassa.

Katso
Tuusulan taiteiden
yön aftermovie:
[youtube.com/
tuusulankulttuuripalvelut](https://youtube.com/tuusulankulttuuripalvelut)

Mikä oli parasta Tuusulan taiteiden yössä?

”KAIKKI.”

”Esittäjien ja kategorioiden laajuus. Ohjelmaa on paljon laidasta laitaan ja jokaiselle löytyy varmasti jotakin.”

”Huh, mikä taidekattaus. Uskomatonta! Ziljoona kiitosta.”

”Se, että taide ja kulttuuri on kaikille, eikä luksustuote vain harvoille ja valituille.”

”Upeaa, että taide palasi taiteiden yöhön.”

Kotorannanpuiston tapahtumassa perheet pääsivät taiteen ja kulttuurin äärelle myös tekemään itse. Lapset ja nuoret taiteilivat graffitimestari **Niko Moisaksen** sata maalipurkkia loppuun parissa tunnissa. Nukketeatteri Reaktorin jättimarionetti kiehtoivat kaikenikäisiä osallistujia.

Kellokosken Ruukin rouhea miljöö on kuin tehty kulttuuriesitysten lavasteeksi. Taiteilijat avasivat

työhuoneidensa ovet, ja työpajoissa tehtiin taidetta eri tekniikoin, kuten maalaamalla ja itse tehdyltä hiilellä piirtäen. Paikalliset bändit ja vaikuttava tulishow kruunasivat illan. Jokelan musiikkitarjonta oli jazz-painotteista sekä kirjastolla että tiilitehtaalla, ja aseman taiteilijoiden opissa syntyi niin taikatemppeja, saippuakuplia kuin savitöitäkin. ●

Aura of Puppets valmisti pässi-katuteatterihahmon Tuusulan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tuella. Kuvassa kiteytyy kohtaaminen, yhdessäolo ja elämykset, joita vain kulttuuritapahtumat saavat aikaan.

Sambicin ryhmä tanssi Liisa Akimofin Vanhat naiset -kappaleen mukana ja johdatti konserttiyleisön Aleksis Kiven kuolinmökiltä Kotorannanpuistoon.

”Parasta oli Liisa Akimof Aleksis Kiven kuolinmökillä. Kaikkineen hieno, runsas tapahtuma”

Taitokolmio ry:n paritanssi-flash-mob yllätti positiivisesti Kaisa Mäensivun (kontrabasso) ja Joe Perin (rummut), joille live-jazzin ja swing-tanssien yhdistäminen ovat ennestään tuttuja New Yorkista.

Kellokoskella oli tosi hyvä tunnelma. Mukavaa ohjelmaa. Ruukki on niin hieno alue, että siellä kelpaa kyllä juhlia. Porukkaa oli juuri sopivasti, ja säiden haltiakkin oli suosiollinen.

Keudan Pekka Halosen Akatemian opiskelijat tekivät Kotorannan puihin reliefejä Ainolan läheltä nostetusta paikallisesta punasavesta. Teokset jäävät puihin ja sulautuvat luonnon kiertokulkuun.

”Livemusiikki, hieno ympäristö, pieniä pajoja joihin helppo osallistua halutessa.”

”Ohjelma ja eri pisteet Kotorannassa. Ihanaa, että on ajateltu ohjelmaa huolella ja selvästi mietitty, mitä voi tehdä. Budjetti ei kuitenkaan varmaan ole turhan suuri ja silti tosi monipuolista ja kaikille jotain.”

”Tykkäsin erityisesti tanssiteatteriesityksestä Pyhän Päärynän legenda sekä Tuusulanjärven lautan risteilystä. Ilo myös se, että turha kannäminen puuttui.”

**Merkitse kalenteriisi:
TUUSULAN TAITEIDEN YÖ
9.8.2024**

TAPAHTUMIA

Kuntalaisten olohuone Jokela Keskiviikkoisin klo 15–17

Ester Matilda -koti, Konduktöörinkuja 2, Jokela

Tervetuloa Kuntalaisten olohuoneelle keskiviikkoisin klo 15–17 (syyskaudella 29.11. asti) Ester Matilda -kodin saliin. Kuntalaisten olohuone on kohtaamispaikka jokelalaisille lapsille ja ikäihmisille. Siellä pelataan, seurustellaan ja kahvitellaan yhdessä. Toimintaa ohjaa Katja Nurmi / Pertun koulun vanhempainyhdistys ry.

Ikäihmisten olohuonetoiminta Torstaisin klo 13–15

Kalliopohjan kerhohuone, Kalliopohjantie 5, Tuusula

Tuusulan kunta järjestää Kalliopohjan kerhohuoneella (sisäänkäynti C-rapun ovesta, portaat alas) ikäihmisten olohuonetoimintaa torstaisin klo 13–15 (syyskaudella 7.12. asti). Ohjelmassa on kahvitelua, rupattelua, tuolijumppaa sekä vaihtuvia vierailijoita. Huomioithan ettei tila ole täysin esteetön. Lisätietoja olohuonetoiminnasta ja ohjelmasta projektityöntekijä Tiia Sunilalta, tiia.sunila@tuusula.fi, 040 314 2962.

Muistikahvila Kellokoski Ma 13.11. klo 10.15–11.45

Ma 4.12. klo 10.15–11.45
Kellotupa, Koulutie 20, Kellokoski

Muistikahvila Jokela Pe 17.11. klo 10.15–11.45

Jokelan kirjasto, Keskustie 20, Jokela
Lämpimästi tervetuloa Uudenmaan Muistiluotsin muistikahviloihin Kellokoskelle ja Jokelaan. Muistikahvilat ovat kaikille muististaan, muistin huollosta sekä aivoterveystyö kiinnostuneille avoimia tilaisuuksia. Paikalla Uudenmaan Muistiluotsin muistiohjaaja. Teemoina Kellokoskella ma 13.11 Muisti ja ikääntyminen ja ma 4.12 Mielen hyvinvointi ja Jokelassa pe 17.11. Uni ja muisti. Kahvitarjoilu! Ei ilmoittautumista! Lisätietoa Pia Kuusiselta, pia.kuusinen@espoonmuisti.fi, 040 739 5146.

Kuva: Antti Kallio

Asumisneuvonnan ajanvaraukseton vastaanotto

Ke 15.11. klo 10–12

Ke 13.12. klo 10–12

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Ke 29.11. klo 10–12

Jokelan kirjasto, Keskustie 20, Jokela

Ti 5.12. klo 10–12

Kellotupa, Koulutie 20, Kellokoski

Älä jää yksin miettimään asumiseen liittyviä asioita! Asumisneuvontapalvelu on iästä ja asumismuodosta riippumaton maksuton palvelu kaikille kuntalaisille. Tuusulan kunnan asumisneuvojen vastaanotolta voit tulla kysymään neuvoja tai keskustelemaan asumisen asioista. Voit myös olla yhteydessä puhelimitse 040 314 2241 (nuoret ja aikuiset) ja 040 314 3068 (ikäntyvät).

Tuusulan Kellokosken vertaistukiryhmä omaisille

To 16.11. klo 16.30–18

Kellotupa, Koulutie 20, Kellokoski

Muistisairaalan henkilön läheisten/omaisten ryhmässä jaetaan käytännön kokemuksia sekä keskustellaan asioista. Paikalla Uudenmaan Muistiluotsin muistiohjaaja. Osallistuminen on maksutonta. Kahvitarjoilu! Ennakoilmoittautuminen ja lisätietoa Pia Kuusiselta, pia.kuusinen@espoonmuisti.fi, 040 739 5146.

Lapsen oikeuksien päivä

Ma 20.11. klo 14–19

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Tuusulan kirjasto ja seurakunta järjestävät Lapsen oikeuksien päivänä tapahtuman lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Mukana myös varhaiskasvatus, alueellinen nuorisotyö, osallisuustiimi, Tuusulan Pelastakaa Lapset ry, MLL Etelä-Tuusula ja Tuusulan Nuormartat. Ohjelmassa mm. Nukketeatteri Pelikaanin esitys Tuuva ja Tiitus seikkailee, muskari, satuhierontaa, onnenpyörä ja palkintoja, hattaraa ja ilmapalloja, nalletohtori sekä pehmolelujen mielenosoitus. Tilaisuudessa kuullaan myös Pelastakaa Lapset ry:n johtavaa asiantuntijaa Tiina-Maria Levamo, joka on lupautunut vastaamaan lasten ja

aikuisten kysymyksiin. Tapahtuma on osa Lapsen oikeuksien viikkoa Tuusulassa.

Kuntalaisillat Hyrylässä ja Jokelassa Ti 28.11. klo 18–20

Lukio ja kulttuuritalo Monio, Pataljoonantie 6, Tuusula

To 30.11. klo 18–20

Jokelan koulukeskus, Jyväkuja 13, Jokela

Kuntalaisilloissa kuullaan pormestarin ajankoh-taiskatsaukset kunnan ja keskusten ajankohtaisiin asioihin. Lisäksi illoissa on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa ajankohtaisten asioiden valmisteluun. Tilaisuuksissa on kahvitarjoilu klo 17.45 alkaen. Tilaisuuksien aiheet täsmentyvät.

Vapaaehtoisten päivän juhla ja järjestöfoorumi

La 2.12. klo 12–15

Lukio ja kulttuuritalo Monio, Pataljoonantie 6, Tuusula

Kansainvälistä vapaaehtoisten päivää juhlistetaan Tuusulassa Järjestöfoorumin yhteydessä. Kunta haluaa kiittää kaikkia vapaaehtoistyötä tekeviä ja järjestöaktiiveja ja tarjoaa kakkukahvit paikalla olijoiille. Luvassa on myös muuta ohjelmaa. Ilmoittautuminen on avoinna 16.11. saakka
<https://www.lyyti.in/jarjestofoorumijoulukuu23>

Musiikkitreeni- ja vertaistuki Hyrylä

Ke 13.12. klo 13–14.30

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Uudenmaan Muistiluotsin ja Keski-Uudenmaan Omaishoitajat ry:n yhteistyönä toteuttama vertaistuki- ja muistitreeniryhmä. Muistisairaille suunnatussa muistitreeniryhmässä harjoitetaan toimintakykyä muistia käyttäen ja aktivoiden. Omaistaan hoitavien vertaisryhmässä jaetaan käytännön kokemuksia sekä keskustellaan niistä asioista, jotka kulloinkin mietittävät tai pysähdyttävät eri teemojen äärelle. Osallistuminen on maksutonta.

Minä elän! -klubi: Duo Lehtinen & Lipasti To 14.12 klo 18

Halosenniemi, Halosenniementie 4-6, Tuusula

Duossa viulisti Pauliina Lehtinen ja pianisti Sakari Lipasti yhdistävät taitonsa ja intohimonsa. Kahden lahjakkaan muusikon taituruus yhdistyy musiikilliseksi herkkyudeksi. Liput 20 € tuusula.lippu.fi.

Kuva: Pette Rissanen

Lapsen oikeuksien viikon tapahtumat Tuusulan tapahtumakalenterissa Lapsen oikeuksien viikko -aihepiirin alla: tapahtumat.tuusula.fi

KRAPIN PAJA

Rantatie 2, Tuusula
krapinpaja.fi

Pajan klubilla

Von Herten Brothers Acoustic to 9.11. klo 20
Divet Show by Marko Vainio pe 10.11. klo 20
Mato Valtonen & Jore Marjaranta Band plays
Rock'n'Roll la 11.11. klo 20
Clifters pe 17.11. klo 20
Black Devils feat. Janne Louhivuori plays
Hurriganes la 18.11. klo 20
Sir Elwood Duo to 23.11. klo 20
Miljoonasade la 25.11. klo 20
Screaming Thunders plays CCR & J.C. Fogerty
la 2.12. klo 20
Steve'n'Seagulls to 7.12. klo 20
Irina pe 8.12. klo 20
Osmo Ikonen ja Lenni-Kalle Taipale: Joulurieha
la 9.12. klo 20
Osmo Ikonen ja Lenni-Kalle Taipale: Joulurieha
su 10.12. klo 15
Emma Salokoski & Ilmiliekki Quartet: Joului,
joului, jul to 14.12. klo 20
Drink Floyd pe 15.12. klo 20
Osmo's Cosmos Show la 16.12. klo 20
Where are you, Christmas su 17.12. klo 16

Pajan teatteriklubilla

Lava-ammunta VII ke 15.11. klo 19
Saikkua, kiitos! OSA 1 ke 22.11. klo 19

JOULUTAPAHTUMIA

Lottamuseon joulunavaus

La 18.11. klo 10–17

Lottamuseo, Rantatie 39, Tuusula
Joulutunnelmaa ja monipuolista ohjelmaa Lottamuseolla. Klo 11–15 Hutkon laama- ja eläintilan aasi ja lammis vierailulla. Klo 14 Joulumuistoja rintamalta. Klo 11–14 Joulupukki tavattavissa Lottatuvalla. Klo 12 alkaen haitaristi Juha Virtanen soittaa nostalgista joulumusiikkia. Lisäksi luvassa on askartelua, omatoiminen kuvasuunnistus ja jouluinen arvonta. Pihapiirissä myös Lottamuseon oman tonttupolku, tule etsimään mitä tontut puuhaavat! Museokahvila Lottakanttiinissa tarjolla joulupuuroa. Museokauppa Lottapuoti on virittäytynyt myös joulutunnelmaan.

Joulumyyjäiset Rusutjärven koululla

Su 26.11. klo 10–13

Rusutjärventie 258, Rusutjärvi
Rusutjärven koulun vanhempainkerho ry järjestää perinteiset joulumyyjäiset Rusutjärven koululla. Buffetista voi ostaa mm. riisipuuroa ja jouluisia herkkuja. Käteis- tai MobilePay-maksu. Joulupukki paikalla n. klo 12. Tule nauttimaan jouluisesta tunnelmasta!

Kellokosken ruukin joulumarkkinat

Su 3.12. klo 10–15

Kellokosken ruukki, Vanha valtatie 190, Kellokoski
Joulutunnelma ja jouluostoksia viehättävässä ruukkimiljöössä.

Puustellin Joulu

La 9.12. klo 10–15.30

Ilmatorjuntamuseo, Klaavolantie 2, Tuusula
Puustellin Joulu -tapahtumassa joulumarkkinat. Klo 12 tapahtuman avauspuhe pormestari Kalle Ikkela ja Tuusulan kunnan tarjoama joulupuuro. Klo 13.30 kauneimmat joululaulut, Tuusulan seurakunta. Lisäksi jouluparaati ja joulupukki paikalla koko päivän, hevosajelua, Tuusulan automuseon autoja ja askartelua. Tapahtuman juontaa Nina Mikkonen. Vapaa pääsy. Tapahtuman järjestävät Ilmatorjuntamuseo ja Tuusulan kunta.

Klaavolan talon vanhanajan joulu

La 9.12. klo 10–15.30

Klaavolan talo, Klaavolantie 3, Tuusula
Tule joulupolulle etsimään tonttujen ja jouluun valmistautuvia eläimiä Klaavolan talosta sekä pihapiiristä. Pihatuovassa askarrellaan kuusenkoristeita ja sisällä talossa on pieniä satutuokioita. Myös muihin pihan rakennuksiin voi käydä tutustumassa. Tapahutumaan on vapaa pääsy, ja ohjelma on maksuton.

Tuusulan perinteiset joulumyyjäiset

La 9.12. klo 10–14

Hyökkälän koulu, Kirkkotie 9–11, Tuusula
Lämpimästi tervetuloa jouluostoksille ja nauttimaan Tuusulan perinteisen yhteisen tapahtuman tunnelmasta! Myynnissä on taitavien tekijöiden käsintöitä ja askartelua pukinkonttiin ja kodin joulutunnelmaa luomaan, maistuvia leivonnaisia sekä muita joulun herkkuja, arpoja ja paljon muuta! Ostosten lomassa voi virkistyä Tuusulan seudun eläkeläisten kahviossa. Myyjinä on yksityishenkilöitä, yhdistyksiä sekä yhteisöjä Tuusulasta ja naapurikunnista.

Vanhiksen Joulu

Su 10.12. klo 11–14

Vanhankylän koulu, Vanhankylän koulutie 109, Jäniksenlinna

Tervetuloa nauttimaan joulutunnelmasta Vanhankylän koululle koko kylän tapahtumaan! Myyntipisteitä, arpajaiset ja joulupukin vierailu.

Kuva: Säilättäret

Jouluyön tonttutohinat

12.12. klo 9 ja 10 Monio, Riihi-sali,

Pataljoonantie 6, Tuusula

13.12. klo 9 ja 10 Jokelan kirjasto, Jokela-sali,
Keskustie 20, Jokela

14.12. klo 9 ja 10 Kellokosken koulu,

Patruuna-sali, Koulutie 7, Kellokoski

Jouluyön tonttutohinat sisältää huvittomia höpsötyksiä, sykähdyttäviä sirkustemppeja ja jammaavia joululauluja. Tuusulan taiteiden yöstä tutujen Säilättärien teos yhdistää sirkusta ja musiikkiteatteria veikeäksi esitykseksi, joka tempaisee mukaansa lapset ja aikuiset. Vapaa pääsy, mutta paikat varattava etukäteen 1.11. lähtien. Esityskiertue on osa Tuusulan varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa Taika Kultsua.

LUKIO JA KULTTUURITALO MONIO

Pataljoonantie 6, Tuusula
tuusula.fi/monio

Messias-oratorio

Ke 8.11. klo 19

Riihi-sali

Klassisen musiikin suurteos ensi kertaa Tuusulassa. Lavalla: Spiritoso-kuoro, KUM Sinfonietta, kapellimestari Satu Simola, Inka Kinnunen, Tuula Saarenso, Eero Hartikainen, Elja Puukko.
Tuusulan seurakunta ja Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto.

Tuusula tanssii -näytös

La 18.11. klo 18

Riihi-sali

Monipuolinen tanssisikermä, jossa juhlitaan Tuusulan 380-vuotisjuhlavuotta eri tanssityylein yleisön aktiivointia unohtamatta. Järjestäjä Tanssikoulu Sambic. Liput 30 €, lippu.fi.

Skavabölen pojat

Ke 22.11.2023–la 20.1.2024

Riihi-sali

KUT:n 25-vuotisjuhlanäytelmä. Ajassa risteilevä tarina näyttää Rupertin ja Evertin lapsuuden kauneuden ja julmuuden. 70-luvun kuvaus yhdistyy villiin, runolliseen fantasiaan ja vapauttavan mustaan huumoriin. Ikäsuositus K13. Näyttämöllä Ville Hilska (TeaK), Akseli Lehtinen (TeaK), Inka Kallén, Saga Sarkola, Anna-Leena Sipilä ja Jari Vainionkukka. Käsikirjoitus Antti Raivio. Ohjaus David Sandqvist.

Ainon vieraana Janne Mertanen

Su 26.11. klo 15

Riihi-sali

Konserttisarjassa esiintyy pianotaiteilija Janne Mertanen. Konsertin ohjelmaan sisältyy Frédéric Chopinin ja Jean Sibeliuksen pianomusiikkia. Pääsyliput 10/5 €. Keskisen Uudenmaan Musiikkiopisto.

Itsenäisyyspäivän juhlakonsertti

Ke 6.12. klo 12

Riihi-sali

Kaikkiin neljään tuuleen -runokonsertti Edith Södergranin muistolle. Lavalla Suvi Olavinen, Linda Hedlund ja Ruusumari Teppo. Sinivalkeisia lauluja oopperalaulaja Ville Rusasen tulkitsemana. Vapaa pääsy. Ilmoittautuminen vaaditaan.

MUSEOT

HALOSENNIEMI

Halosenniementie 4–6, Tuusula

halosenniemi.fi

Avoimna 31.10.–21.4. ti–su klo 12–17

Pääsymaksut 10/8/4 €. Museokortti ja Kaikukortti. Yleisöopastus sunnuntaisin klo 13 suomeksi ja sunnuntaisin 14 englanniksi.

Haaveita ja näkyjä – nykytaidetta

Nelimarkka-Rahastosta

31.10.2023–21.4.2024

Halosenniemen valtaa värikkäät ja monitulkintaiset nykytaiteen teokset Nelimarkka-Rahaston kokoelmasta. Haaveita ja näkyjä -näyttely tuo yhteen unelmia elämästä, matkahaaveita tuntemattomaan, toivoa perheistä ja elämänviisauksien etsintää vanhoista kulttuureista. Teoksia muun muassa Stina Saaristolta, Veikko Mylleriltä, Kim Simonssonilta, Emma Ainalalta, Tommi Toijalta, Jarmo Mäkilältä ja Marja Sunalta. Mukana myös talon isännän Pekka Halosen teoksia.

ILMATORJUNTAMUSEO

Klaavolantie 2, Tuusula

ilmatorjuntamuseo.fi

Avoimna 1.9.–23.12. ke–su 11–17,

Pääsymaksut 7/5/2 €, Museokortti.

Kahvila ja museokauppa.

LOTTAMUSEO

Rantatie 39, Tuusula
lottamuseo.fi

Avoimena syys–toukokuu ti–su 10–17

Pääsymaksut 10/7 €, Museokortti.

Teemaopastus Sivistyksen voimalla lauantaisin klo 14 (ei 18.11.).

Näyttelyt

Lotta Svärd – 100 vuotta yhteiskuntavastuuta

Erikoisnäyttely: Oikea Lotta? – Lottakuvia 100 vuotta

Ulkonäyttely: Lottatupa – koti sodan keskellä

Helsinki 1944 – Taistelu pääkaupungista -luento

La 11.11. klo 15

Lottamuseon Lottaperinneyhdistyksen jäsentapaamisessa historian tutkija Ville Jalovaara kertoo Helsingin suurpommituksista helmikuussa 1944. Vapaa pääsy.

Isänpäivänä Lottamuseoon

Su 12.11. klo 10–17

Isänpäivän vietto Lottamuseolla ja Museokahvila Lottakanttiinissa. Isille vapaa pääsy museoon.

Presidenttien puoliset Suomen historiassa -luento

To 16.11. klo 18

Lottamuseon Lottaperinneyhdistyksen jäsentapaamisessa luennoi historian tutkija, FT Maritta Pohls. Vapaa pääsy.

Itsenäisyyspäivän muuttuvat merkitykset -luento

La 2.12. klo 15

Väitöskirjatutkija, FM, YTM Iisa Aaltosen luento itsenäisyyspäivän muuttuvista merkityksistä. Vapaa pääsy.

TAITEILIJAKOTI ERKKOLA

Rantatie 25, Tuusula
erkkola.fi

Avoimena 4.10.–4.2. ke–su 12–17

Pääsymaksut 6/4/2 €, 1.1.2024 alkaen 8/6 €

Museokortti, Kaikukortti.

Yleisöopastus sunnuntaisin klo 15

Elämää Suopellossa – Martta Wendelin

130 vuotta

4.10.2023–4.2.2024

Näyttelyssä esitellään taidemaalari ja kuvittaja Martta Wendelinin ensi vuosia 1938–47 Tuusulassa. Esillä on Wendelinin maalauksia ja kuvituksia sekä Pekka Halosen maalauksia kodistaan ja perheestään. Nähtävillä on myös himmeli Eija Kosken olkihimmeleitä.

Rakennetaan himmeli -paja aikuisille

la 9.12. klo 17–19

Tule opettelemaan olkihimmelin tekoa kodikkaaseen Erkkolaan. Pajassa harjoitellaan himmelin peruskuvion ja valmistetaan yksinkertainen pieni himmeli, joten aiempaa kokemusta ei tarvitse olla! Mukaan mahtuu 20 osallistujaa. Pajamaksu 10 €. Ilmoittautuminen erkkola.fi.

Non-stop Himmeli-hommeli-askartelupaja su 10.12. klo 12–14

Tule kodikkaaseen Erkkolaan opettelemaan himmelin tekoa paperipilleistä. Pajassa harjoitellaan himmelin peruskuvion tekoa, joten aiempaa kokemusta ei tarvitse olla! Sopii kaikenikäisille, lapset osallistuvat aikuisen kanssa. Osallistuminen museon pääsymaksulla 6/4/2 €.

KIRJASTOT

Kuva: Ohoi Creative/Kalle Särkkä

Makrameen alkeita

Ke 8.11. klo 18–19.30

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Tutustumme mm. eri solmuihin ja luomme yhdessä jotakin kivaa! Kirjasto tarjoaa materiaalit. Vapaa pääsy.

Keusote ja terveyskeskus esittäytyvät

Ma 13.11. klo 10.30–12

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Paikalla esittelemässä ja kysymyksiin vastaamassa Keusotesta johtajat Susanna Pitkänen ja Kristiina Kariniemi-Örmälä sekä terveyskeskuksen puolelta asiantuntijana Tuija Reinikainen. Tilaisuus on osa Tuusulan kirjaston demokratiahanketta.

Tutustu musiikkiin -työpajat

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Ti 14.11. klo 17 Tutustu musiikkiin 3:

Miten minusta tulee ääni?

Miten eri tavoin ääntä voi tuottaa? Miltä laulaminen näyttää? Mikä on kurkunpää ja miten päin äänihuulet ovat? Tutustutaan äänentuottamisen anatomiaan ja tekniikoihin teoreettisesti sekä esimerkkien avulla.

Ti 12.12. klo 17 Tutustu musiikkiin 4:

Kolme sointua ja keikalle!

Perehdytään perussointuihin teorian avulla, ja sen jälkeen otetaan haltuun kolmen soinnun biisin! Soittimina piano, kitara ja ukulele. Jos sinulla on oma soitin tai iPad, niin ota mukaan. Soittimia on kirjaston puolesta rajattu määrä.

Tapahtumat ovat osa musiikkiaiheisten työpajojen sarjaa, jossa tutustutaan musiikkiin monesta eri näkökulmasta. Pajoja vetää musiikkipedagogi Maiju Kopra. Osallistua voi myös yksittäisiin pajiin.

Runovartti

Ke 15.11. klo 17.30

Jokelan kirjasto, Keskustie 20, Jokela

Tule kokemaan suomen kielen kauneus ja antoisuus! Runovartissa kuulemme Edith Södergranin suomen ja ruotsin kielistä lyriikkaa.

Tiedä oikeutesi potilaana -luento

Ke 22.11. klo 17.30

Jokelan kirjasto, Keskustie 20, Jokela

Muuttuvassa sosiaali- ja terveydenhuollon ympäristössä on tärkeää, että potilas tuntee omat oikeutensa sekä tunnistaa tilanteet, jolloin oikeudet eivät toteudu

lain tarkoittamalla tavalla. Tervetuloa tutustumaan potilaan oikeuksiin Kuluttajaliiton potilaan oikeuksien asiantuntija Hanna Mannisen johdolla!

Kirjailijavieraana Christian Rönnebacka

Ti 28.11. klo 18

Kellokosken kirjasto, Kuntotaival 2 B, Kellokoski

Kirjailija Christian Rönnebacka tunnetaan mm. Antti Hautalehto- ja Henna Björk -kirjasarjoistaan. Kahvitarjoilu.

Kirjailijavieraana Juhani Karila

Ke 29.11. klo 18

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Kirjailija ja toimittaja Juhani Karila on julkaissut novelleja sekä romaanin Pienen hauen pyydystys.

Muskaripellen lauluja -muskarihetki

To 7.12. klo 18

Kellokosken kirjasto, Kuntotaival 2 B, Kellokoski

Muskarihetken laulut kutsuvat liikkumaan ja musisoimaan, mutta myös hiljentymään musiikin kuunteluun. Suositusikä: 1–6 -vuotiaille. Muskarin vetää Esa Lamponen/Lystileikki ky.

Open mic -ilta

To 14.12. klo 17.30–19

Jokelan kirjasto, Keskustie 20, Jokela

Open mic -tilaisuus on tarkoitettu kaikille runoilijoille, oli kyseessä sitten omia runojaan julkaissut tai omaan pöytälaatikkoon kirjoittava. Tule rohkeasti mukaan jakamaan tekstejäsi toisten kirjoittajien ja yleisön kanssa. Ilmoittautumiset paikan päällä klo 17 alkaen open mic -illan juontajalle, kirjailija Tarja Okkoselle.

KUM: Piristystä perjantaihin

-oppilaskonsertti

Pe 15.12. klo 17

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Keskisen Uudenmaan Musiikkiopiston oppilaskonsertti. Tarkoituksena on tuoda piristystä perjantaihin elävän musiikin kautta. Vapaa pääsy.

Kirjaston lukupiirit

Tervetuloa keskustelemaan kirjoista ja muustakin elämämenosta. Lisätietoja tuusula.fi/kirjasto.

Kellokosken kirjastossa **ti 14.11. ja 12.12.**

klo 19–20.30.

Jokelan kirjastossa **ke 15.11. ja 13.12. klo 18–19.30.** Pääkirjastossa **ti 12.12. klo 18–20.**

Tietotekniikkaopastusta kirjastoissa

Enter ry:n vapaaehtoiset seniorit antavat maksutonta ja henkilökohtaista vertaisopastusta tietokoneiden, tablettien ja kännyköiden käytössä. Ota mukaan oma laitteesi, laturi sekä tarvittavat tunnukset ja salasana!

Kellokosken kirjastossa **to 9.11. klo 13–16 ja**

ma 11.12. klo 13–15. Ajanvaraus kirjastosta

puh. 040 314 4245.

Jokelan kirjastossa **ma 13.11. klo 13–16.**

Ajanvaraus kirjastosta puh. 040 314 4040.

Pääkirjastossa parillisten viikkojen **to klo 12–14:**

16.11., 30.11. ja 14.12.

Ajanvaraus: p. 040 314 3444.

Lisätiedot: entersenior.fi

Lions Club Tuusulan vapaaehtoiset opastavat tietokoneiden, tablettien ja älypuhelinien käytössä Tuusulan pääkirjastossa parittomien viikkojen **to klo 17–19: 9.11., 23.11. ja 7.12.**

Ei ajanvarausta.

Lukemaan lukukoiralle

Lukukoiran kanssa on turvallista ja mukavaa harjoitella lukemista.

Lukukoira Sinna Kellokosken kirjastossa **to 9.11., 23.11. ja 7.12. klo 17–19**

Lukukoira Sinnalle voi varata oman 15 minuutin lukuajan Kellokosken kirjastosta p. 040 314 4245 tai kellokoskenkirjasto@tuusula.fi.

Lukukoira Hilma Jokelan kirjastossa **to 9.11. ja 7.12. klo 18–19**

Lukukoira Hilmalle voi varata oman 15 minuutin lukuajan Jokelan kirjastosta p. 040 314 4040 tai jokelankirjasto@tuusula.fi.

Lukukoirat Kylli tai Hilma pääkirjastossa **ke 15.11., 29.11. ja 13.12. klo 18–19**

Lukukoira Kyllille tai Hilmalle voi varata oman 15 minuutin lukuajan pääkirjastosta p. 040 314 3444 tai lapset.kirjasto@tuusula.fi.

Satumatkat

Satumatka on elämys lorujen, satujen ja kertomusten parissa. Soveltuu erityisesti yli 3-vuotiaille lapsille.

Pääkirjastossa **ke 15.11. ja 13.12. klo 18** sekä **la 18.11. ja 9.12. klo 10.**

Kellokosken kirjastossa **to 23.11. klo 18.**

Jokelan kirjastossa **ke 29.11. klo 10.**

Taaperotuokiot

Taaperotuokio on hetki lorujen, leikkien ja laulujen parissa. Soveltuu 1–3 -vuotiaille.

Pääkirjastossa **to 16.11. ja 14.12. klo 10.**

Kirjastokinot

Kerran kuussa katsotaan hauskoja ja jänniä lasten-animaatioita. Kesto noin 30 min.

Pääkirjastossa **pe 1.12. klo 9.30 ja 10.15.**

Ennakoilmoittautuminen:

lapset.kirjasto@tuusula.fi.

Jokelan kirjastossa **pe 17.11. ja 15.12. klo 10.**

Ennakoilmoittautuminen p. 040 314 4040.

Kellokosken kirjastossa **ti 21.11. ja 19.12. klo 18.**

SKIDIVIIKKO

Skidiviikkoa vietetään 6.–12.11. Tervetuloa loppuviikon esityksiin, varaa paikat tuusula.fi/skidiviikko

Kis-kis kissanpoika -runoleikkipaja

Ke 8.11. klo 9.15 ja 10.15

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Kis-kis kissanpoika -runoleikkipajassa opitaan yhdessä lastenrunoja, joiden aiheena on erilaisia eläimiä. Runoja lähestytään rytmisesti leikkien, hyppien, hiiptien, piiloutuen, kävellen, tanssien ja taputtaen. Ohjaaja: sanataideopettaja Kati Oinonen (Vantaan sanataidekoulu). Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Näin unessa -vauva- ja taaperoteatteri

Ke 8.11. klo 9.30

Jokela-sali, Keskustie 20, Jokela

Vauvoille ja taaperoilta sekä heidän seuralaisilleen toteutettu esitys- ja leikkikonaisuus vie ihanan taikaportin läpi kauniiseen musiikin täyttämään tilaan, jossa lempeästi nautitaan yhdessä katsojien kanssa aistielämyksistä, hauska nukke- ja esineteatterista ja yhdessä keksitään, mikä ilahduttaisi Dinoa. Esitys Tanssiteatteri Hevoskenkä. Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Satumatkat Jokelan kirjastossa

Ke 8.11. klo 10

Jokelan kirjasto, Keskustie 20, Jokela

Satumatka on elämys lorujen, satujen ja kertomusten parissa.

Se soveltuu erityisesti yli 3-vuotiaille lapsille.

Himmeli-hommeli -työpajat Erkkolassa

Ke 8.11. klo 9

Su 12.11. klo 11

Taiteilijakoti Erkkola, Rantatie 25, Tuusula

Tule opettelemaan himmelin tekoa paperipilleistä kodikkaaseen Erkkolaan Skidiviikolla. Pajassa harjoitellaan himmelin peruskuvion tekoa, joten aiempaa kokemusta ei tarvitse olla. Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Makeasti oravainen

To 9.11. klo 9 ja 10

Mainingin päiväkodin sali, Purjekuja 1, Tuusula

Silja Sillanpään luontoaiheinen lämminhenkinen esitys, joka ruokkii lasten omaa mielikuvitusta. Esityksessä rauhoitetaan ihmettelemään ympäröivää luontoa ja pieniä yksityiskohtia. Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Hyppynarutus

To 9.11. klo 9 ja 10

Roinilan päiväkotiki, Nystenintie 6, Kellokoski

Hyppy ja Naru ovat pomppimisen erikoisasantuntijoita. He tietävät, että hyppynarulla hyppiminen on kuin tanssia. Osallistava Hyppynarutus-teos on hyvän mielen esitys, jossa viehättää leikinomainen ote ja tanssin lumous. Siinä on sopivassa suhteessa osallisuutta ja esitystaidetta, musiikin ja liikkeen mukava kombinaatio. Esitys: Tanssiteatteri Raatikko. Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Susi ja Punahilkka

Pe 10.11. klo 9 ja 10.15

Roinilan päiväkotiki, Nystenintie 6, Kellokoski

Isän tarina tempaa tietokonepeleihin uppoutuneen pojan mukaansa satujen maailmaan. Yhdessä isä ja poika alkavat rakentaa tarinaa Punahilkasta ja sudesta. Mielikuvituksen päästessä valloilleen tuttu tarina saa yllättäviä käänteitä. Matkalla Punahilkka kohtaa Ison Pahan Suden lisäksi muita tuttuja hahmoja Hanhiemon Satuaarteista. Esitys: Kuninkaallinen nukketheateri. Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Pehmolelujen yökyläily

Pe 10.11. klo 15 alkaen

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Tuo pehmolelusi yökylään pääkirjastoon! Mitä kaikkea lelusi tekeekään kirjastossa yöaikaan, maltaakohan se nukkua lainkaan? Pehmolelun voi tuoda kirjastoon perjantaina 10.11. klo 15–18 ja hakea takaisin seuraavana päivänä klo 9 alkaen.

Plastic Rapids – muovivirrat non-stop-työpaja

La 11.11. klo 10–12

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Pulloista, purkeista, kääremuoveista ja muovisista korkeista saadaan helposti rakennettua työpajassa upea kalparvi tai kilpikonnaperhe. Voit halutessasi itse tuoda hyvin pestyä materiaalia mukaan ja katsoa miten oma roska saa uuden elämän! Ohjaaja: nukketheateritaiteilija Henriikka Nieminen (Nukketheateri Nirunaru). Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Taikuri Puijon Torvi

La 11.11. klo 10 ja 11.30

Tuusulan pääkirjasto, Autoasemankatu 2, Tuusula

Esitys on hauska, hyväntuulinen, osallistava, vuorovaikutteinen ja taianomainen show. Esityksessä otetaan huomioon koko perhe, lapset sekä aikuiset. Moni lapsi pääsee avustamaan taikuria taikatempuissa, ja kaikille riittää ihmeteltävää pitkäksi aikaa. Ilmoittautuminen tuusula.fi/skidiviikko.

Isänpäivänä Erkkolaan

Su 12.11. klo 12–17

Taiteilijakoti Erkkola, Rantatie 25, Tuusula

Lähde isänpäivänä tutustumaan Elämää Suopelossa – Martta Wendelin 130 vuotta -näyttelyyn. Vapaa pääsy isänpäivänä. Yleisöopastus klo 15. Himmeli-homma-työpaja klo 11, ennakoilmoittautuminen vaaditaan tuusula.fi/skidiviikko.

Isänpäivänä Halosenniemeen

Su 12.11. klo 12–17

Halosenniemi, Halosenniementie 4–6, Tuusula

Lähde isänpäivänä tutustumaan Haaveita ja näkyjä -näyttelyyn.

Vapaa pääsy isänpäivänä. Yleisöopastus klo 13 suomeksi ja

klo 14 englanniksi.

TUUSULA HAKEE VUODEN HYVINVOINNIN EDISTÄJÄÄ JO VIIDETTÄ KERTAA

Valittava hyvinvoinnin edistäjä on tuusulalainen tai Tuusulassa vaikuttava toimija, yksityishenkilö, yhdistys, yhteisö, ryhmä tai yritys.

Ehdotettavien toimijoiden tulee pyyteettömällä toiminnallaan ja teoillaan edistää tuusulalaisten, pienemmän tai suuremman joukon, hyvinvointia. Kyseessä voi olla kertaluonteinen teko tai jatkuva toiminta.

Tee ehdotuksesi 30.11.2023 mennessä verkkolomakkeella osoitteessa tuusula.fi/hyvinvoinninedistaja tai TuusInfossa ja kirjastoissa paperilomakkeella.

Enter ry tarjoaa henkilökohtaista ja maksutonta tietotekniikkaopastusta seniorilta seniorille.

Toimimme yhteistyössä Tuusulan kunnan kanssa.

Tule opastukseen oman laitteesi ja digipulman kanssa, me autamme!

Enter ry:n vapaaehtoiset opastavat:

- Tuusulan pääkirjastossa sekä Jokelan ja Kellokosken kirjastoissa. Varaa aika kirjastosta.
- Kulttuuritalo Moniossa yhteistyössä Tuusulan Opiston kanssa. Varaa aika Opiston toimistosta. Tervetuloa opastuksiin!

TuusInfole hyvää palautetta asiakaskyselyssä

Tuusulan kunnan keskitetty palvelupiste TuusInfo sai järjestämässään asiakaskyselyssä kuntalaisilta positiivista palautetta ystävällisyydestä, asiakaspalveluhenkisyydestä ja sujuvuudesta.

Monet vastaajat ilmaisivat toiveensa TuusInfon aukioloaikojen laajentamisesta. Mieluisimmat asiointiajat olivat klo 10–11, 12–13, 13–14, 16–17 ja 17–18. Kellokoskelle ja Jokelaan toivottiin useampia palvelupäiviä. Lisäksi suosittiin asiointia ympäri vuorokauden sähköisissä palveluissa. Uusien palveluehdotusten joukosta nousi esiin sähköpöyrien lainaus ja mahdollisuus ostaa Tuusulan myyntituotteita Jokelasta ja Kellokoskelta. Kuntalaiset ovat saaneet tietoa TuusInfosta tasapuolisesti kunnan palveluista, verkkosivuilta ja asukaslehdestä sekä sosiaalisesta mediasta.

Valtaosa, lähes 70 % vastaajista, käyttää TuusInfoa erityisesti HSL-asiointiin. Muut suositut palvelut olivat ikäihmisten ruokaliput ja #FiksaTuusulaa-palvelu Facebookissa.

17.4.–28.5.2023 toteutettu kysely oli Tuusulan kunnan keskitetylle palvelupisteelle TuusInfole ensimmäinen lajiaan. Kyselyn ensisijainen tavoite oli saada arvokasta palautetta nykyisten palveluiden toimivuudesta sekä kerätä tuusulalaisten näkemyksiä ja ehdotuksia TuusInfon kehittämiseksi.

Kehityskohteina nähtiin kyselyn tulosten mukaan saavutettavuus, nopeus ja tiedottaminen.

– Asiakaskyselyn vastausten ansiosta meillä on nyt selkeä kuva siitä, miten voimme parantaa TuusInfon toimintaa ja palveluita, jotta ne vastaisivat paremmin asiakkaidemme tarpeita tulevaisuudessa, kertoo tiimiesimies **Sirpa Seppälä**.

Vastauksia saatiin yhteensä 145 kappaletta. Eniten vastauksia tuli jokelalaisilta, toiseksi eniten Kellokoskelta ja Hyrylän alueelta. Yleisin vastaajien ikäryhmä oli 60–69-vuotiaat, seuraavaksi 70–79-vuotiaat. Yli puolet vastaajista koki Hyrylän palvelupisteen olevan heille mieluisin, kun taas Jokelan ja Kellokosken suosio oli hieman vähäisempi.

Asiakaspalvelu TuusInfo

Tuusulan kunnan keskitetty asiakaspalvelu TuusInfo palvelee kuntalaisia, matkailijoita, yrityksiä ja yhteisöjä sekä kunnan työntekijöitä. Asiakaspalvelupisteistä saa palvelua HSL-asioihin ja -lippuihin sekä neuvontaa kunnan palveluihin liittyen. TuusInfo huolehtii myös #fiksaTuusulaa-palvelusta sekä käsittelee yhdessä asiantuntijoiden kanssa kuntaan tulevat palautteet. Voit jättää palautetta sähköisen palautelomakkeen kautta osoitteessa tuusula.fi/annapalautetta.

Hyrylän palvelupiste

Osoite: Tuusulan pääkirjaston rakennus (Autoasemankatu 2, 04300 Tuusula)
Sähköposti: tuusinfo@tuusula.fi
Puhelinnumero: 09 8718 3070

Maanantaisin klo 8–17.30
Tiistaista torstaihin klo 8–16
Perjantaisin klo 8–12

Poikkeukset:

5.12. avoinna klo 14 saakka
6.12., 25.12., 26.12. ja 1.1. suljettu
28.3. avoinna klo 14 saakka
29.3. ja 1.4. suljettu
30.4. avoinna klo 14 saakka
1.5. suljettu
8.5. avoinna klo 14 saakka
9.5. suljettu

Jokelan palvelupiste

Osoite: Jokelan kirjaston rakennus (Keskustie 20, 05400 Jokela)
Sähköposti: tuusinfo@tuusula.fi
Puhelinnumero: 09 8718 3070

Keskiviikkoisin klo 10–17
(Huom. puhelinpalvelu vain klo 16 saakka)
Lounastauko klo 13–13.30

Poikkeukset:

6.12. ja 1.5. suljettu
8.5. avoinna klo 14 saakka

Kellokosken palvelupiste

Osoite: Kellokosken kirjaston rakennus (Kuntotaival 2 B, 04500 Kellokoski)
Sähköposti: tuusinfo@tuusula.fi
Puhelinnumero: 09 8718 3070

Torstaisin klo 10–17
(Huom. puhelinpalvelu vain klo 16 saakka)
Lounastauko klo 13–13.30

Poikkeukset:

28.3. avoinna klo 14 saakka
9.5. suljettu